

Gunnar Elstad:

I nådens rike.

- 2 *Store, lille Sakkeus*
- 3 *Etterlengtet kjærlyghet*
- 4 *Syk!? Jeg !?*
- 5 *Fotvask*
- 6 *Ufortjent*
- 7 *Nytt hjerte*
- 8 *Stedfortrederen*
- 9 *Å føle seg dum*
- 10 *Omvendelse*
- 11 *Gjensføðelse*
- 12 *Å kjenne Jesus*
- 13 *Tørst*
- 14 *Skapt i Guds bilde*
- 15 *Synd*
- 16 *Kain og abel*
- 17 *Forvandlet*
- 18 *Å leve i lyset*
- 19 *Tilgivelse*
- 20 *Formaning*
- 21 *Hva er tro*
- 22 *Hellig*
- 23 *Gud er Gud*
- 24 *Guds kjærlyghet*
- 25 *Jeg - en tjener!?*
- 26 *Nådegaver*
- 27 *Ses i himmelen*

Store lille Sakkeus.

Sakkeus blir ofte trukket fram i andakter for barn.. Sakkeus var nemlig så liten, og så hadde han det samme problemet som barn har 17-mai - det er så vanskelig å se det som foregår når det er så mange store som står i veien og skygger for.

Og det er det vi husker Sakkeus for - han var så liten at han måtte klatre opp i et tre for å se.

Men Sakkeus var ikke liten. Han var stor. Liten av vekst var han nok. Men ellers var han kanskje den største i hele Jeriko.

Han var ligningssjef (overtoller). Det må bety at han i utgangspunktet hadde vært ganske rik, for en måtte kjøpe seg til en slik stilling. Og rikere ble han, for ved å kreve opp skatt skulle han også kreve opp sin egen lønn, og kanskje også et romslig pensjonsfond. Og som tollere flest tok han nok inn en god del mer enn han egentlig hadde rett til.

Sakkeus var en skurk. Eller skal vi kalle ham en hvitsnipp-forbryter

Sakkeus var neppe populær. Men de fleste var nok samtidig såpass redd for ham at de tok seg vel i vare for å irritere ham. Det var ikke spøk når han kom for å kreve opp skatt. Og dersom en lo av han eller hadde en uærbødig holdning, kunne en risikere å bli skjønnsignet på stedet.

Vi blir kanskje ikke så imponert over at en liten mann klatrer opp i et tre for å få et glimt av en omreisende predikant. Men vi blir imponert over at en stor mann oppfører seg slik.

Ligningssjefen oppe i et tre!? Var kjeltringen begynt å bli from? Gjett om en fikk noe å snakke om ved middagsbordene i Jeriko den dagen!

Det å få et glimt av Jesus må altså ha vært så viktig for Sakkeus at han gav avkall på verdighet og prestisje og gjorde noe mange ville si ikke sømmet seg for en ligningssjef. Han satte ryktet sitt på spill, og det er noe en kvier seg for selv når ryktet er heller dårlig.

Så skjer det enda en gang noe oppsiktsvekkende.

Jesus kommer forbi, stopper opp, ser opp på Sakkeus i morbærtreet og snakker til ham. Plutselig var Sakkeus enda mer i sentrum av folks oppmerksomhet.

Og Sakkeus tiltales på en helt annen måte enn den en vanligvis tiltaler embetsmenn med.

“Skynd deg!” sier Jesus. Og når byråkrater og embetsmenn blir bedt om å skynde seg, markerer de ofte sin makt ved å bli enda tregere og virkelig insistere på at det er de selv som bestemmer tempoet.

Og det er ikke bare de som reagerer sånn. Tenåringene gjør det også når foreldre ber dem gjøre noe. Fotgjengere gjør det når de ser utålmodige bilister som bare venter på at fotgjengerfeltet skal tømmes så de kan komme videre. Og vi reagerer sånn alle sammen.

“Skynd deg ned! For i dag vil jeg ta inn hos deg”.

Og Sakkeus skyndte seg ned. Nok en gang tok han dårlig vare på sin prestisje og verdighet.

Vi kan forstå dem som var misfornøyde og knurrete. Hva slags predikant var Jesus som heller ville ha fellesskap med en samfunnets fiende enn med bra mennesker? Hvorfor satte Jesus sitt eget navn og rykte på spill?

Folk mumlet og murrete - selv om det nok bare var de modigste som våget å murre så høyt at Sakkeus hørte det.

Nok en gang skjer det noe merkelig.

Etter at Jesus var kommet inn i Sakkeus hus, ble Sakkeus en forvandlet mann. Han skjønnte at han måtte betale tilbake og gjøre godt igjen alt det han hadde påført andre av smerte og vanskeligheter. Det ble en dyr kveld for ham. Men han visste at det var verdt det.

Der Jesus kommer inn, der må uretten ut.

Hadde vi ut fra vår naturlige religiøsitet ønsket å lage en fortelling av dette slaget, ville vi sikkert ha stokket om på rekkefølgen i denne historien.

Det første som skulle ha skjedd da var at Sakkeus skulle ha falt ned for Jesu føtter, angret og vært villig til å gjøre godt igjen.

Først deretter skulle Jesus ha sagt: “Fint Sakkeus. Nå ser jeg at du angret og er villig til å forbedre deg, så nå tror jeg at jeg vil komme og ta inn hos deg”.

Men det er viktig å holde fast på den opprinnelige rekkefølgen.

Det er nettopp for å oppsøke den som er fortapt Jesus kom til jord. Jesus må inn i livet vårt dersom livet vårt skal bli annerledes. Det er ikke vi som må forandre oss for at Jesus skal komme inn.

Tegneserien Blondie har i mange år skildret livet i en hageby der kjønnsroller og normer er ganske fastlagte - slik de var i “gamle dager”.

En dag kommer Dagobert hjem og ser at hans kone er utslitt etter en storrensjøring. Hans naturlige spørsmål er: “Hvorfor strever du slik akkurat i dag?”

Blondies svar viser at hun er en husmor som vil ha æren sin i behold: “Hushjelpen kommer i morgen, og jeg vil ikke at hun skal se hvor skittent vi har det”.

Og vi må gjerne le av Blondie.

Men når vi har ledd fra oss, kan vi godt spørre oss selv om det ikke er slik vi ofte tenker når det er snakk om å slippe Jesus inn. Da vil vi gjerne ha vår egen ære i behold og rydde opp og vaske selv. Først deretter kan vi kanskje slippe ham inn. Det er bare det at vi aldri kommer så langt, for vi blir aldri ordentlig ferdig med ryddingen og vaskingen.

Men det er jo nettopp ryddingen og vaskingen Jesus vil ta seg av. Det er nettopp derfor han vil inn til oss - fordi han vet at vi ikke får det til selv!

Sakkeus er et forbilde for oss, ikke fordi han er så liten, men fordi han er så stor.

Han er et forbilde fordi han gav avkall på verdighet og prestisje og var villig til å stikke seg fram for å få kontakt med Jesus.

Han er et forbilde fordi han skyndte seg.

Han er et forbilde fordi han tok imot Jesus før han hadde prøvd å rydde opp i livet sitt selv.

Og Jesus viser nok en gang at han kan forvandle et hardt, syndig, materialistisk og grådig menneske.

Jesus har greid det mange ganger.

Han gjorde hissigproppen Johannes om til kjærlighetens apostel.

Han forvandlet Paulus som hatet de kristne til en som elsket dem med Kristi egen kjærlighet (Fil 1,8).

Da er det kanskje håp for deg og meg også?

Historien om Sakkeus finner vi i Luk 19.

Etterlengtet kjærlighet.

Det var ikke så lett å hankses med denne åtteåringen. Han var stor for alderen, og klarte fint å tyrannisere sine jevnaldringer. Han hadde vært i flere fosterhjem. Og det var nok dem som mente at det ikke var noe særlig håp for ham.

Så blir gutten adoptert. Og nå var det nok dem som mente at gutten trengte en konsekvent grensesetting og noen klare meldinger. Og det kan hende det. Det siste hadde han forresten fått en del av før.

Men den nybakte stefaren velger å prioritere annerledes. På tross av at han ellers er en meget opptatt mann, setter han av en time hver ettermiddag til å være sammen med denne åtteåringen - og ha ham på fanget! Noe slikt har gutten aldri opplevd før.

Og det skjer noe. Han roer seg ned. Han begynner å endre atferd. Det skjedde ikke over natten eller etter et par uker. Prosessen tok tid. Men det foregikk dog en prosess. Og det framsto etter hvert en ny gutt.

Vi har mange sterke og viktige behov. Ett av de sterkeste og viktigste er antakelig behovet for å bli elsket.

Allerede som nyfødte har vi det behovet. Forskere har påvist at små barn som ikke får oppleve fysisk nærhet, omsorg og varme, hemmes både i sin fysiske og psykiske utvikling. Dersom de opplever en total mangel på kjærlighet og varme, kan de faktisk dø, selv om de får mat nok og rensligheten er upåklagelig.

Og noe av det samme kan vi se på aldershjemmet. Da amerikanske forskere for noen år siden tok for seg den ene fløyen på et aldershjem og begynte å arbeide for at beboerne skulle føle at noen brydde seg, følte de gamle forøket velvære. Men ikke nok med det. Statistikken viste at de fikk en høyere levealder!

Og mens vi er på vei fra spebarnsstadiet til aldershjemmet har vi det samme behovet. En liste over kriterier for god psykisk helse har som første punkt "Du har noen du er glad i, og du vet at noen er glad i deg".

Med andre ord: Det går på helsa løs når vi ikke opplever kjærlighet.

Hva slags svar får du dersom du stiller en 20-åring spørsmålet: "Dersom du skulle nevne en person som du vet er virkelig glad i deg, hvem ville du nevne da?"

Skremmende ofte blir dette spørsmålet først besvart med vond taushet, og deretter med "Jeg vet ikke".

Hadde vi spurt foreldrene om de var glad i sin sønn og sin datter, ville de sikkert ha svart sterkt bekreftende, og de ville ha nektet å tro at barnet deres ikke visste det.

Men barn vet ofte ikke det. Kanskje foreldrene sender på en annen bølgelengde enn den barna lytter til? Kanskje de har hatt så meget å stri med selv at de ikke har følt at de har så meget å sende til barna?

Tenåringen og tjueringer har i alle fall ofte et tomrom inne i seg.

Det er ikke så lett å innrømme at det er kjærlighet vi savner og trenger. Det føles så barnslig å ha et slikt behov. Vi blir sårbare. Det føles ydmykende.

Så i stedet for å innrømme behovet direkte, prøver vi å få det dekket indirekte.

Oftest prøver vi å gjøre oss fortjent til andres kjærlighet, interesse og oppmerksomhet. Tanken er at dersom vi bare er flinke nok, fromme nok, selvpoppofrende nok, så må det da være noen som setter pris på oss. Når vi ikke klarer å være flinke, fromme eller selvpoppofrende, blir vi redde for å bli avvist.

Eller vi kan døyve behovet for kjærlighet ved å hengi oss til nytelse. Vi må stadig putte noe i munnen, hengi oss til luksus, ruse oss. Eller vi tror at sex løser problemet vårt, og ser ikke at sex og kjærlighet noen ganger er to helt forskjellige ting. Pengeforbruket blir stort.

Penger gir forresten også makt. Kanskje er det det vi tror, at vi må ha makt og innflytelse for at noen skal være glad i oss? Da samler vi på tillitsverv og trakter etter forfremmelse.

Dessuten kan vi jobbe med fasaden. Selv om vi ikke sier det, tenker vi "Fortell meg hvordan du vil ha meg, så skal jeg prøve å bli slik. Da må du bli glad i meg". Så skaffer vi oss de moteriktige klærne, den moteriktige hårfasongen, den moteriktige humoren og de moteriktige meningene.

Eller kanskje prøver vi å få noen til å synes synd på oss og ha medlidenhet med oss? Eller prøver vi å bestikke noen og kjøpe oss venner?

I alle fall: Vi kjemper intenst for å oppnå kjærlighet.

Eller kanskje vi har gitt opp. "Jeg er ikke dyktig nok. Jeg har ikke det rette utseendet. Kroppen min er ikke bra nok. Jeg er ikke spennende nok. Jeg er ikke morsom nok. Ingen kan være glad i meg slik jeg er".

Neste skritt er å gi opp konkurransen og overgi seg til ensomheten.

Og dét gjør vondt, selv om vi ikke vil innrømme det.

Går det an å bli elsket uten å måtte gjøre seg fortjent til det, uten å gjemme seg bak en fasade, uten å satse på penger og innflytelse?

Ja! Og det er ikke bare det at det går an, men det er faktisk det eneste som duger. Det er bare den ufortjente og ubetingede kjærligheten som varmer. Det er først når du kjenner min svakhet og mine negative sider og likevel elsker meg, at jeg kan føle meg trygg.

Det er denne kjærligheten Gud har til oss.

Han kjenner oss til bunns. Han vet om løgnen, fusket, svakheten, usikkerheten og mislykkeheden. Han vet om tomheten og ensomheten. Han vet om synder og svikt. Og så er han glad i oss likevel!

Vi misforstår ofte og prøver å gjøre oss fortjent til Guds kjærlighet. Når vi føler oss rimelig vellykket, tror vi Gud er glad i oss. Når vi har mislykkes, føler vi oss derimot forkastet. De dagene vi leser i Bibelen og ber, føler vi Gud er glad i oss. De dagene vi ikke har hatt noe andaktsliv, har Gud sluttet å være glad i oss.

Men det er ikke slik. Det er nettopp når vi er mislykkede vi trenger å få sitte på Guds fang og tanke opp kjærlighet. Det er nettopp da vi trenger en kjærlig Far. Jeg må ikke forandre meg for at Gud skal bli glad i meg! Jeg må tvert imot la Gud få elske meg som jeg er for å kunne bli i stand til å forandre meg!

Når savnet av menneskelig kjærlighet er stort, kan det føles fjernt å snakke om Guds kjærlighet.

Men Guds kjærlighet er i alle fall der - selv om alle mennesker svikter meg og jeg ikke vet om noen som kan fylle tomrommet mitt. Guds kjærlighet er konstant.

Dessuten, ingen menneskelig kjærlighet blir noen gang fullkommen. Den fullkomne kjærligheten - Kristi kjærlighet - er det bare Gud som kan gi. Den varmer oss, leger oss og fyller tomrommet i oss - også når vi føler oss forlatt av mennesker.

Paulus bad ganske frimodig da han ba for menigheten i Efesos: "**Jeg ber om at... ..dere sammen med alle de hellige kan bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden, ja kjenne hele Kristi kjærlighet, som er mer enn noen kan fatte, og bli fylt av hele Guds fylde**", (Ef 3,18-19). Det ser faktisk ut til at både du og jeg kan forvente å erfare enda mer av Jesu ufattelige kjærlighet.

Syk !? Jeg !?

Når jeg kommer til Jesus, får jeg høre to viktige nyheter:

Den dårlige nyheten er at jeg er syk, alvorlig syk. Sykdommen heter synd, den er ondartet, og den har garantert en dødelig utgang.

Den gode nyheten er at jeg har vært så heldig å komme til den eneste legen som har mulighet til å helbrede meg. Så lenge denne verden står, vil jeg riktignok trenge konstant legetilsyn og sterke medisiner. Men den dagen Jesus skaper en ny himmel og en ny jord, vil jeg stå der friskere enn noen sinne - faktisk helt frisk.

Men til så lenge må jeg bare innse at er jeg syk.

Jeg deler skjebne med mange andre mennesker som lider av dødelige sykdommer, men som likevel kan leve et forbausende "normalt" liv fordi de går på medisin. Noen kan til og med se så friske ut at ingen finner på å mistenke dem for å være syke en gang.

Men syke er de.

Paradoksalt nok hadde de ikke kunnet leve så "normalt" dersom de ikke hadde tatt sykdommen sin på alvor. For sykdommen er ikke en bagatell. Slutter de med medisinen, eller lever de uforsiktig, er de ille ute.

For di vi er syke, trenger vi legehjelp. Og det er nettopp det Jesus vil gi oss. "*Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke... Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere*", sier han (Matt 9,12-13)

Det at vi har personlig kontakt med ham, har i seg selv en helbredende virkning. Han som "er Livet", får dødskreftene i oss til å vike.

Medisin får vi også, først og fremst Bibelen, bønnen, bror- og søsterfellesskapet og brødsbrytelsen. Gjennom disse midlene formidler han sin Hellige Ånd.

Så sier han at vi trenger lys. Synden trives nemlig best i mørke. Når den derimot blir avslørt og bekjent, mister den noe av sin kraft.

Behandlingen virker. Noen plagsomme symptomer forsvinner, andre lindres. Dessverre er det også noen symptomer vi fortsatt må slite med - mer enn vi setter pris på.

Selv etter lange perioder der vi synes at vi har opplevd både framgang og seire, kan dessverre synden slå til igjen med en styrke vi nesten ikke trodde var mulig. Så må vi inn til ny behandling.

Heldigvis er vi aldri *for syke* til å oppsøke legen. Det er tvert imot når vi er sykest, vi trenger ham mest.

Og har vi blitt overrasket og fortvilt over uventede tilbakefall, blir heldigvis ikke legen overrasket. Han vet hva han gjør, og forsikrer oss nok en gang om at han har kontrollen.

Er det noen spesielle forholdsregler vi må ta?

Ja, det er det.

Mennesker som er alvorlig syke, må ofte legge om livsstilen eller kostholdet mer eller mindre radikalt. Samtidig er det viktig å holde seg i form. Noe bør unngås. Andre ting bør en så avgjort få med seg.

Det er altså ikke noe poeng å være så forsiktige at vi nekter oss all livsutfoldelse og blir passive! Gir vi sykdommen for mye oppmerksomhet, føler vi oss bare enda sykere.

Vi skal tvert imot få melde oss til tjeneste, både for Gud og for vår neste, bruke våre evner og krefter, og nyte alt det fine Gud har gitt oss.

Vi har mange gode forbilder: Handikappede som setter nye rekorder på idrettsbanen, kreftpasienter som drar på jordomseiling, diabetikere som driver fjellklatring. De sitter ikke og klager over alt de ikke kan gjøre, men utnytter i stedet alle de positive mulighetene maksimalt.

"Står det rett til med meg", har jeg ofte lyst til å spørre.

Jeg er ikke sikker, men jeg tror han smiler til meg da. Og så svarer han: "Nei, det kommer aldri til å stå rett til med deg så lenge denne verden står. Du er ikke som du skal være, verken fysisk, psykisk eller åndelig. Men du er under behandling.

Men du er mitt barn, og jeg elsker deg, tross alt det som er galt med deg. Bli i min helbredende kjærlighet.

Men inntil videre er du altså syk".

Og kjenner jeg etter, kjenner jeg at jeg ikke er frisk ennå. Selv om jeg har fått seire over enkeltsynder og fryde meg over det, har jeg i alle fall ikke blitt kvitt grunnsynden: Selvsentrettheten, uviljen mot Gud og lysten til det onde.

Det er noe annet som også er spesielt med denne legen. Ennå mens vi selv er under behandling, setter han oss til å ha omsorg for andre.

Det minner litt om organisasjoner for folk med alkoholproblemer. Der opplever vi fra tid til annen at en som selv har blitt behandlet, står fram og reklamerer for behandlingen slik at det tennes håp hos andre.

Det er noe av det samme vi kristne får være med på. Evangelisering er at én syk forteller en annen som er syk hvor det finnes legehjelp.

Foreningen "Anonyme Alkoholikere" er forbilledlig også på en annen måte. Der vet en at hvem som helst, absolutt hvem som helst, kan få "en sprekk". Dersom det har gått lang tid siden en sist så en kamerat, rykker en ut for å se om han trenger hjelp.

En kristen kan også få "en sprekk". Vi kan falle i synd, eller vi kan legge oss mer eller mindre frivillig. Da trenger vi hjelp, kanskje i form av en kjærlig formaning fra en som selv vet at han kan sprekke.

Tror du at Jesus kan hjelpe deg?

Det viktigste er ikke at du føler en sterk, urokkelig indre overbevisning som du kan kalle tro. Det viktigste er at du har en tro som får deg til å komme til ham - uansett hvor syk du måtte føle deg.

Den som kommer, vil han aldri støte bort.

Fotvask.

Det var litt av en gjeng som var samlet til aftenmåltid. (Joh 13,1-11)

Peter var der. Det var han som hadde det med å bruke ord som var flere nummer for store. Det var han som hadde det med å fare opp som en løve og komme ned omtrent som en skinnfell. Det var han som Jesus hadde utvalgt til å være den klippen kirken skulle bygges på, men så var han så svak at han kom til å fornekte sin Mester hele tre ganger, bare kort tid etter at dette måltidet var slutt.

Thomas var der, han som etter hvert har blitt verdensberømt for sin tvil.

Jakob og Johannes var også der. De ble kalt "Torden-sønnene" fordi de hadde et så hissig temperament.

Der satt tolleren Levi, som hadde gått romernes ærend. Han satt sammen med seloten Simon, som representerte opprøret mot romerne. Den ene høyreorientert, den andre orientert mot venstre. Skal tro hvordan det var å diskutere politikk i denne flokken?

Det var på ingen måte noen fullkommen flokk. De hadde flere ganger kranglet om hvem av dem som var først og størst. Og Jesus hadde mange ganger påpekt at de hadde heller lite tro.

Jesus hadde lengtet etter å spise dette påskemåltidet sammen med sine venner. Det var han som hadde samlet dem!

Men nå kan vi slå opp kapittel 13 i Johannesevangeliet og stoppe ved noen detaljer i beretningen. Vi finner fort noe vi kan undre oss over.

Det første vi kan undre oss over, er det som står i innledningen av beretningen. **"Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste"**.

Han hadde altså elsket denne ufullkomne flokken helt til nå. Og han fortsatte å elske dem - selv etter at de sviktet han og viste en ynkelig figur da soldatene kom og hentet han, og rettsprosessen tok til.

Etter oppstandelsen var det nettopp disse han oppsøkte. Han stilte seg midt iblant dem og sa "Fred være med dere".

Han kom ikke for å gi dem en selvførtjent oppstrammer. Han kom for å forkynne fred!

Det andre vi kan undre oss over, er at Jesus som er seg helt bevisst sin storhet, er villig til å gjøre seg liten og bli en tjener.

"Jesus visste at Faderen hadde gitt alt i hans hånd, og at han var utgått fra Gud og gikk til Gud", står det.

"Da..." fortsetter teksten. Nettopp da, mens han er seg sin storhet bevisst, **"reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg. Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter og tørker dem med linklede han hadde rundt livet"**.

Det var ikke uvanlig at en tjener vasket gjestenes føtter når de kom i hus. Men denne jobben var så ille ansett at det bare var de usselt tjenerne som ble satt til den. Var det fremmedarbeidere i tjenerskapet, var det som regel de som fikk oppgaven. De jødiske tjenerne ble fritatt.

Himmelens og jordens Herre gjør altså seg selv til tjener, en ringe tjener, den ringeste tjener.

På under et døgn skulle han to ganger gå inn i slavens rolle. Det var slavene som vasket gjestenes føtter. Og korsdøden var stort sett også forbeholdt slaver.

Det tredje vi kan undre oss over. Peters reaksjon.

"Han kommer så til Simon Peter."

Peter sier: "Herre, vasker du mine føtter?"

Jesus svarte: "Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal forstå det siden".

"Aldri skal du vaske mine føtter", sier Peter.

"Hvis jeg ikke vasker deg, har vi ikke lenger noe sammen", svarte Jesus.

Da sier Peter: "Herre, vask ikke bare føttene, men også hendene og hodet!"

Hvorfor reagerte Peter på denne måten?

Vi vet ikke, men vi kan gjette.

Kanskje han ble forvirret fordi han trodde at det først og fremst var han som skulle tjene Jesus, og ikke Jesus som skulle tjene ham?

Eller kanskje han opplevde det flaut å innrømme at han var skitten og trengte å bli vasket offentlig?

Vi vet ikke hva som stakk Peter.

Men vi ville antakelig også ha følt oss utilpass i en slik situasjon. Vi liker nemlig heller ikke å bli betjent av Jesus, i alle fall ikke uten videre. Og til tider har vi vanskelig for å innrømme at vi selv har behov for renselse og vask. At andre trenger det, er det derimot lettere å innse.

Vi kan nok smile litt over at Peter, typisk nok, enda en gang bruker store ord.

Likevel kan vi ikke unngå å bli imponert over ham. Det er nemlig minst like typisk for Peter at han er villig til å la seg korrigere. Han er til og med villig til å gjøre kuvending når det er på sin plass. Bare ydmyke mennesker kan gjøre kuvending.

Så snart det går opp for ham at det er vaskingen som er betingelsen for å stå i et rett forhold til Jesus, er han mer enn villig til å bli vasket - nærmest fra topp til tå. Tanken på at han ikke har noe sammen med Jesus lenger, skremmer han mer enn noe annet.

Kanskje vi skulle bli litt skremt vi også, vi med all vår aktivitet og prestisje. Om vi er klar for en tilsvarende kuvending som den Peter gjorde, er så avgjort et spørsmål.

Det er en fjerde ting vi også kan undre oss over i denne beretningen.

På den ene siden er det flott at Peter er villig til å gjøre kuvending. Men han har likevel kommet i skade for å gå fra den ene ytterligheten til den andre.

Jesus gir ham faktisk ikke rett i at han trenger noe mer enn fotvask. **Jesus svarte "Den som er badet er helt ren og trenger bare å vaske føttene"**.

Studerer vi Jesu svar, ser det nesten ut som om det rommer en motsetning. På den ene siden: Peter er helt ren. På den andre siden: han trenger fotvask. Hvordan kan en samtidig være helt ren og trengte vask?

En kristen som lever i syndenes forlatelse, kan regne seg selv som helt ren, 100% tilgitt og rettferdiggjort.

Men en kristen klarer aldri å leve syndfritt. Det er mange små og store synder som er begått i løpet av dagen. En kristen trenger derfor daglig fotvask, daglig tilgivelse og daglig renselse.

Ufortjent.

Det gamle testamente tar oss flere tusen år tilbake i tiden. Og en ting blir klart for oss når vi studerer de gamle tekstene: Menneskenaturen har neimen ikke forandret seg i vesentlig grad etter som tiden har gått.

Andre Mosebok forteller oss om Moses og hans kamp med farao for å få lov til å føre Israels folk ut fra Egypt. Så tas vi med på den lange vandringen gjennom ørkenen og fram mot Det lovede land.

Hvorfor ønsket Gud å frelse dette folket? Hva var det han så i dem?

Vi blir faktisk svar skyldig.

Tekstene sier i alle fall ikke noe om at israelittene var spesielt fromme, at de hadde begynt å angre sine synder, eller at de søkte Gud. Ingenting tyder på at de hadde tatt noe initiativ overfor sin Skaper og Herre.

Men Gud tok likevel et initiativ. *“Jeg har sett hvor vondt mitt folk har det i Egypt, og hørt hvordan de klager over fogdene. Jeg vet hva de må lide”,* sa Gud til Moses. Gud kalte dem faktisk *“Mitt folk”!*

Ellers er det lite som tyder på at de i det hele tatt var interessert i å bli frelst. At de ikke hadde det godt i sin nåværende situasjon, er helt klart. At de gjerne ville ha hjelp til å komme ut av smerten, er rimelig. Men om de var interessert i Guds frelse, er et helt annet spørsmål.

I utgangspunktet var de lite glade for at Moses tok initiativ overfor farao. Så snart de møtte motgang på vandringen, var aggresjonen og opprøret der. Da begynte de til og med å fantasere om hvor godt de hadde hatt det i Egypt - og det var ren og pur fantasi.

Og rett etter at Gud hadde demonstrert sin majestet ved fjellet Sinai, der Moses fikk lovens tavler, falt folket fra og begynte å dyrke andre guder. Bibelens Gud hadde tydeligvis ikke gjort noe uutslettelig inntrykk på dem.

Likevel, Gud slo ikke hånda av dem.

Hadde Moses først og fremst vært ute etter å realisere seg selv, hadde han neppe holdt ut å være fører for et utaknemlig folk som stadig kritiserte ham og til og med gjorde opprør mot ham. Moses må ha hatt noe av Guds egen tålmodighet - selv om det nok også kunne briste for ham fra tid til annen.

Mosebøkene lærer oss ikke at Gud bare så gjennom fingrene med folkets synder. De fikk i høyeste grad erfare Guds vrede over synden. Mange mistet livet, og alle ble dømt til å vandre i ørkenen i hele førti år.

Men Gud glemte dem likevel ikke. Han vandret sammen med dem.

De hadde fått mange anledninger til å erfare at Guds nåde og kjærlighet ikke er en selvfølge.

Så kommer omsider dagen da Moses skal ta avskjed med folket. Han holder en tale for dem mens de står øst for Jordan og om kort tid skal inn ta landet.

Vi skal ta for oss en veldig kort bit av denne talen, nemlig Femte Mosebok, kapittel 9, versene 4-6.

“Du må ikke tenke med deg selv: Det er på grunn av min rettferdighet at Herren har latt meg komme inn i dette landet og legge det under meg”, sa Moses. Hele tre ganger i løpet av disse versene understreker han nettopp dette, at det ikke er på grunn av folkets rettferdighet.

“Det er ikke fordi du er rettferdig og oppriktig”, fortsetter han. Så ble den muligheten også tatt fra dem. De kunne ikke gjemme seg bak et *“selvsagt er vi ikke fullkomne, men vi er da i*

alle fall ærlige”. Ærligheten og oppriktigheten var det også smått med.

“For du er et stridlynt folk”, er avslutningsordene i avsnittet vårt. I den gamle bibeloversettelsen sto det *“hårdnakket”*. Det betyr at det ikke var så lett å veilede og korrigere dette folket. De var sta og trassige - lite villige til å la seg forme av Gud.

Og så står tilhørerne der ribbet. Det er godt mulig at de var så forstokket at de ikke engang skjønnte hvor ribbet de var. Men de var i alle fall fratatt både sin rettferdighet, sin ærlighet og sin vilje til å bli veiledet.

Hvorfor i all verden frelste Gud dem da?

Teksten angir bare en god grunn: *“fordi Herren vil holde det løftet han med ed gav dine fedre, Abraham, Isak og Jakob”*. Gud er en Gud som holder ord. Han er trofast selv når folket er ytterst troløse.

Hva ser Gud i et slikt folk? Aner ikke!

Hvorfor er han fortsatt glad i dem? Aner ikke!

Hvorfor døde egentlig Jesus for oss på Golgata?

Skal tro hva han tenkte der han hang på korset og så utover folkemassen - om han da i det hele tatt var i stand til å se og tenke under slike smerter?

Der så han disiplene som han hadde vandret med og lært opp i flere måneder. Så snart det begynte å røyne på, hadde de vist seg både ynkelige og redde - to av dem fornektet til og med sin Herre og Mester.

Der var Pilatus, Jerusalems mektigste mann. Hans vilje var nærmest lov for de fleste. Men han var så feig og ynkelig at han gav etter for mobbens krav om korsfestelse - og det på tross av at han ikke kunne finne Jesus skyldig.

Der var soldatene som ikke var mer berørt av stundens alvor enn at de kastet lodd om Jesu kappe og på den måten utfoldet seg i sin kalde materialisme.

Og der var et folk som bare få dager i forveien hadde ropt *“Hosianna, velsignet være ham som kommer i Herrens navn”*. Men hengivenheten stakk ikke særlig dypt, for nå hadde mange av dem nettopp vært med i ropet *“Korsfest, korsfest”*.

Tenkte Jesus noen gang: *“Er det virkelig verdt å dø for disse?”*

Hva så han i dem siden han kunne gi sitt liv for dem?

Vi blir nok en gang svar skyldig.

Både når vi snakker om Moses og om Jesus kan vi bruke ord fra en av tekstene som leses første juledag: *“Han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham”*.

Profeten Jesaia skildrer Gud på samme måte. *“Jeg hadde svar for dem som ikke spurte, jeg var å finne for dem som ikke søkte meg. Til et folk som ikke påkalte meg, sa jeg ‘Her er jeg! Her er jeg!’ Hele dagen rakte jeg hendene ut til et trassig folk, som vandret på onde veier og fulgte sine egne tanker”* (Jes 65,1-2).

Det er virkelig et skremmende misforhold mellom Guds mange initiativ og vår likegyldighet.

Dersom jeg skulle prøve meg på en liten vareopptelling i mitt eget liv for å finne ut om det er noe ved meg det er verdt å frelse, så er jeg neimen ikke sikker på at jeg finner noe. Og det til tross for at jeg i mange andre sammenhenger kan ha ganske stor tro på meg selv.

Min redning er at jeg får tro på en Gud som frelser urettferdige, uoppriktige og stridlynte.

Det er en slik frelser jeg trenger.

Andraé Crouch sier i en sang: *“I don’t know why Jesus loves me. I don’t know why he cares. I don’t know why he sacrificed his life”*.

Så kommer konklusjonen: *“Oh, but I am glad, I’m glad he did!”*

Og den konklusjonen får vi være med på.

Nytt hjerte !?

Esekiel sto ikke fram som profet før babylonerkongen hadde undertvunget Juda rike og ført Esekiel og en rekke andre borgere som fanger til Babylon.

Han var ikke noen populær profet. Han forkynte at Gud var i ferd med å straffe sitt folk på grunn av deres mange og vedvarende synder. Dette var stikk i strid med den vanlige oppfatningen at Gud bare så gjennom fingrene med overtredelser, og at synd ikke var så farlig.

Esekiel hadde åpenbart rett, for forholdene ble stadig verre. I løpet av en tiårsperiode lot Gud hele Juda rike gå under, og de fleste innbyggerne ble ført bort som fanger.

Syndens alvor var nå tydelig for alle som ville se.

Da var det Esekiel begynte å stå fram og forkynne frelse. Han forkynte frelse med dommen som bakgrunn. Med folkets hjelpeløshet som bakgrunn, forkynte han Guds allmakt.

Det er dessverre ofte sånn. Så lenge vi kan sette vårt håp til menneskelige anstrengelser og muligheter, har vi liten sans for det Gud kan gjøre. Det er først når vi har stanget hodet mot veggen, vi blir villige til å lytte. Skjønt, det er ingen selvfølge at vi lytter da heller.

Det avsnittet vi skal stoppe ved nå, er fra Profeten Esekiel, Kapittel 36, versene 25-27:

“Og jeg stenker rent vann på dere, så dere blir rene. For all urenheter som skyldes de mange avgudene, vil jeg rense dere.

Jeg vil gi dere et nytt hjerte og la dere få en ny ånd inne i dere. Jeg vil ta steinhjertet ut av kroppen deres og gi dere et kjøtt hjerte i steden.

Jeg lar dere få min ånd inne i dere, og gjør det slik at dere følger mine forskrifter og tar vare på mine lover, så dere lever etter dem”.

Hadde folket før tenkt at det først og fremst var de selv som måtte begynne å rette opp alt som var gått galt, fikk de i alle fall ikke noe støtte for den oppfatningen. Gud sa ikke et ord om hva de kunne gjøre selv .

Derimot sa Gud hva *han* hadde tenkt å gjøre! Det er han som hele tiden er den handlende. Det er han som er subjektet i alle setningene.

For det første vil han rense sitt folk.

Billedbruken er klar. Synden sammenlignes med skitt, og denne skitten må vaskes vekk og renses bort.

Og dersom vi går fra bilde til sak, så er det Guds tilgivelse det er snakk om. For dette folket hadde virkelig stått Gud imot. De var minst like trassige som det folket Moses hadde med å gjøre. Synden var det viktigste problemet deres. De hadde nok ikke følt det slik før de stanget hodet mot veggen. Men nå visste de det. I alle fall burde de vite det.

Men, nok en gang, Guds tilgivelse er utrolig. Uansett hva vi har flekket oss til med, er han i stand til å vaske det vekk. Uansett om det er store synder eller mange synder. Uansett om det er synder vi faller i gang på gang og ikke aner hvordan vi skal komme ut av.

Profeten Jesaia sammenlignet folkets synder med purpur og skarlagan, de mest vaskeekte fargene en kjente til på den tiden. Og så sa han: *“Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø; om de er røde som skarlagan, skal de bli hvite som ull”* (Jes 1,18).

De som hørte disse ordene visste at slikt var umulig dersom det var klesvask det var snakk om. Men Guds evne til å tilgi overgår alt vi ellers kjenner til.

For det andre ønsker Gud å foreta en hjertetransplantasjon.

Bibelen bruker ordet “hjerte” som betegnelse for det aller innerste i vår personlighet. Vi tenker med hjertet, vi vil med hjertet, og vi føler med hjertet.

Problemet er at hjertet vårt ofte er så kalt og hardt at det verken har sans for Guds kjærlighet til oss eller den kjærligheten vår neste trenger å få fra oss. Også på norsk kan vi snakke om “å ha et hjerte av stein”.

“Jeg er nå engang sånn”, sier vi ofte om oss selv når vi ikke har lyst til å forandre oss. Da legger vi i vårt stille sinn til et “heldigvis”. Har vi det sånn, kan vi bli både redde og irriterte dersom noen forkynner at Gud kan forandre oss.

Men det kan også hende at vi tvert imot lengter etter forandring, men er i ferd med å gi opp håpet. Det kan hende vi er fortvilt over at vi aldri kommer ut av det gamle sporet, får et nærmere forhold til Gud, eller får mer lyst til å rekke en hånd ut til vår neste. Har vi det sånn, kan det være en befrielse å få høre at Gud kan forandre det vi aldri har klart å forandre selv.

Kan vi virkelig få tro at Gud kan bytte ut det harde steinhjertet med et levende kjøtt hjerte?

Bibelen har noen eksempler på forandrede mennesker. Johannes startet som en hissig “Tordensønn”, men døde som “Kjærlighetens apostel”. Paulus startet med å hate de kristne, men kunne noen år senere si at han lengtet etter dem “med Jesu Kristi sinnelag”. Det må ha skjedd noe med både Johannes og Paulus.

Det at Gud elsker oss slik vi er, betyr ikke at det ikke er ting han ønsker å forandre i livet vårt.

Men det er altså bare Gud som kan forandre oss.

En gang David var ordentlig fortvilt over seg selv, ba han: “Skap et rent hjerte i meg, Gud” (Sal 51,12). Ordene han brukte var meget velvalgte. Ordet som vi har oversatt med “skape”, er et sjeldent og høytidelig ord. Det brukes bare om Gud, og det betyr noe i retning av “skape av intet”.

David hadde altså innsett at det ikke var noe materiale i ham selv som kunne brukes til å lage et rent hjerte. Skulle han få et rent hjerte, måtte det en fullstendig nyskaping til.

Heldigvis er Gud vant til å skape av intet. Han har skapt et helt univers på den måten. Da må det være håp for deg og meg også.

For det tredje ønsker Gud å gi oss en ny ånd.

Legg merke til at Guds ånd er noe som kommer utenfra. Den er ikke noe i menneskets natur som ligger der og bare skal forløses og slippes fri. Den er noe fullstendig nytt som et naturlig menneske ennå ikke har del i.

De fleste har opplevd hvor vanskelig det er å ta seg sammen. Nyttårslofter holder som regel ikke mer enn i 48 timer. Og den som har sagt om seg selv at “Dette skal jeg aldri gjøre mer”, har oppdaget at det ikke er så lett å holde det løftet.

Nettopp fordi vi i så liten grad makter å ta oss sammen, trenger vi Guds Ånd. Vi trenger Guds hjelp til å leve rett, leve slik det er godt for oss, leve slik Gud hadde tenkt det fra starten av.

Fortjener folket at Gud griper inn på denne måten?

Nok en gang, det er overhodet ikke tale om noen fortjeneste. Det blir klart for oss dersom vi leser vers 22 i det samme kapitlet: ***“Når jeg griper inn, israelitter, gjør jeg det ikke for deres skyld, men av hensyn til mitt hellige navn, som dere har vanæret blant de folkene dere kom til”.***

Så har folket nok en gang hatt mulighet til å lære at frelsen, og alt det Gud gjør med oss og for oss, er ufortjent - helt ufortjent.

Stedfortrederen.

Ingenting er så vanskelig som å forkynne evangeliet.

Det er ikke så vanskelig å stå fram og si at Gud er kjærlighet, og at han elsker oss akkurat slik vi er. I en kultur der personlig usikkerhet og selvforakt er et hovedproblem, og der altfor mange har erfaring for at kjærlighet er mangelvare, har en slik forkynnelse gode muligheter for å bli tatt imot.

Vi sier ikke at en slik forkynnelse ikke er på sin plass.

Men en slik forkynnelse er ikke uten videre selve evangeliet. Den må ikke stå alene.

Evangeliet har nemlig som utgangspunkt at mine synder er så alvorlige at jeg fortjener Guds dom, straff og forbannelse.

Det kjerneordet vi kaller "Det lille evangeliet" og som står i Joh 3,16 har nettopp fortapelsen som bakgrunn: **"For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv"**.

Denne forkynnelsen er ikke uten videre like salgbare.

At vi har behov for å bli akseptert, går vi lett med på.

At vi fortjener å dø og derfor trenger tilgivelse og frelse, går vi derimot ikke fullt så lett med på. Det finnes til og med teologer og kirkeledere som viker unna for å si dette. Noen hevder til og med at en slik forkynnelse er vranglære.

Da Michelangelo skulle male døperen Johannes i Det sixtinske kapell, utstyrte han ham med en enorm pekefinger. Det som var typisk for Johannes var jo nettopp at han pekte bort fra seg selv og rettet oppmerksomheten mot Jesus. Han pekte på sin Herre og sa: **"Se, der er Guds lam som bærer verdens synd"** (Joh 1,29).

Det er offerlammet som er sammenligningspunktet.

Det var ikke vakkert å se på at et lam ble avlivet, slaktet og ofret. Det var slett ikke vakkert. Det var heller grotesk. Det er ikke for ingenting at barn som regel ikke fikk lov til å være med når dyrene på gården skulle slaktes.

Offerseremonien skulle understreke to ting for den som ofret:

For det første at synden var så alvorlig at synderen fortjente å dø.

For det andre at Gud i sin nåde lot en annen dø i stedet. Offerdyret måtte late livet. Synderen gikk fri.

Det var dette som skjedde da Jesus døde for oss. **"Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse da han kom under forbannelse for vår skyld"**, sier Paulus i Gal 3,13.

Luther har tolket dette skriftstedet for oss. Vi kan ha nytte av å lese hvordan han formulerte seg:

"Da den barmhjertige Fader så oss undertrykt av loven og holdt under forbannelsen, uten noen mulighet til befrielse, sendte han sin Sønn til verden, la alle synder som alle mennesker har begått på ham, og sa til ham: Vær Peter, fornekeren; vær Paulus, forfølgeren, spotteren og volds mannen; vær David, ekteskapsbryteren; vær synderen som spiste eplet i paradiset; vær røverer på korset; kort sagt: Vær alle menneskers person, som har gjort alle menneskers synder og se så til at du betaler og gjør fyldest for dem".

Enhver menneskelig sammenligning må bli ufullkommen. Men la oss likevel ta med en grotesk historie fra en tysk konsentrasjonsleir:

Etter at en fange hadde klart å rømme fra Auschwitz, krevde kommandanten for leiren at ti andre fanger skulle henrettes.

En av dem som ble plukket ut, ber om nåde; han hadde kone og barn.

Da trådte en medfange fram og tilbød seg å gå i døden istedenfor.

Det var en polsk prest, pater Kolbe, som på denne måten gav sitt liv, mens den opprinnelige utvalgte fikk leve.

Det er forfatteren Åge Rønning som forteller denne historien i boken "Kolbes Reise" (Gyldendal 1982).

Ordene døperen Johannes uttalte setter faktisk deg og meg i samme situasjon som dem som ble plukket ut til å dø i konsentrasjonsleiren. En vesentlig forskjell er det imidlertid: Vi er ikke plukket ut tilfeldig. Vi fortjener å dø. Vi har syndet og stått den allmektige Gud imot.

Da er det Jesus trer fram og tar den straffen du og jeg hadde fortjent. Vi hadde fortjent å dø på et kors.

En dansk kristen forfatter har formulert det slik: *"Tro ikke, Jesus døde ufortjent - intet menneske har lidt en mere fortjent død end Jesus. Det var blot ikke ham, der havde fortjent den, men os"*. (Leif Andersen: "Gud, hvorfor sover du?")

Trygve Bjerkrheim har skrevet en vakker sang som heter "Eg stend og ser på ei nagla hand" (Sangboka, Nr 250). Vakker poesi har også fått en vakker tone.

Men sangens innhold er ikke akkurat vakkert. Det er snarere grotesk. Prøver vi å se for oss en menneskehånd som er festet til en stokk ved at det er slått en sekstoms-spiker gjennom den, er sjansen stor for at vi reagerer med avsky og vemmelse. Det ville faktisk være en sunn og naturlig reaksjon.

Det aller mest sentrale i vår tro er altså ikke "pent". Det er grotesk. Like grotesk som våre synder.

"Har du hatt det koselig?" pleide mor å spørre når jeg kom hjem fra kristne møter de første årene etter at jeg hadde blitt en kristen i gymnastiden.

Det slo meg tidlig at "koselig" ikke helt var det rette ordet. En kan si meget om evangeliet, men koselig er det ikke. Det er ikke koselig å bli avslørt som synder. Det er ikke koselig å få se at det står meget verre til med en enn en først trodde. Og det er slett ikke koselig å høre om det som skjedde på Golgata.

En naglet hånd er ikke pen å se på. Langt ifra.

Sommeren 1996 hørte jeg historien om en mor som hadde usedvanlig stygge hender. De var preget både av sår og arr.

En dag spør den lille datteren hennes, slik bare barn er direkte nok til å spørre: "Hvorfor har du så stygge hender mor?"

Og moren svarer: "Det var fordi det brøt ut brann hjemme hos oss en gang du var ganske liten. Det var til og med begynt å brenne i sengeteppe ditt. Og da jeg skulle redde deg ut av flammene, ble hendene mine brent".

Da utbryter den lille datteren: "Så pene hender du har, mor!"

Perspektivet er faktisk ganske viktig når vi skal bedømme det vi ser.

Å føle seg dum.

Paulus har blitt anklaget for både det ene og det andre. Men en ting går det ikke an å anklage ham for: feighet.

Tvert imot, han var djerv nok til å stille seg fram både i synagogen og på torget.

Paulus kunne derimot føle seg liten og redd.

Budskapet om en allmektig Gud som ble et menneske og døde på et kors for å ta straffen for alle våre synder, var nemlig ikke helt salgbart på den tiden heller. Filosofene var samstemt overbevist om at Gud var alt for åndelig og opphøyet til å gjøre seg til ett med menneskene og dø på et kors. Og de som mente seg å ha greie på religion, tenkte likedan.

Tertullian, en stor teolog som levde i Kartago i Nord-Afrika ca 150 år etter Paulus, visste også at evangeliet var lite i pakt med tiden. Han snudde imidlertid litt på flisa og hevdet at nettopp fordi evangeliet er så dumt, står det til tro. En som ut fra egen fantasi skulle sneke sammen en religion, ville i alle fall ikke finne på å lage en som var så lite i pakt med tidens tenkning. *“Guds Sønn døde - det er til å tro, nettopp fordi det er tåpelig. Og etter å ha blitt gravlagt, sto han opp igjen - det er sikkert, nettopp fordi det er umulig”* (Sikkert etter Skarsaune).

Paulus har selv fortalt hvordan han følte det første gang han var i Korint: *“Da jeg kom til dere, brødre, var det ikke med fremragende talekunst eller visdom jeg forkynte Guds vitnesbyrd. For jeg hadde bestemt at jeg ikke ville vite av noe annet hos dere enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Svak, redd og skjelvende opptrådte jeg hos dere. Jeg la ikke fram mitt ord og mitt budskap med overtalende argumenter og visdomslære, men med Ånd og kraft som bevis. For jeg ville ikke at deres tro skulle bygge på menneskelig visdom, men på Guds kraft”* (1 Kor 2,1-5).

Folk flest har kanskje litt vanskelig for å se for seg Paulus som “svak, redd og skjelvende”. De ser ham heller som en hard og ufølsom mann, en prinsippnytter og livsfjern teolog, en som kommer med noen “Pauli ord” i tide og utide. Men han kunne også føle seg liten og redd - og var villig til å innrømme det.

Forkynte gjorde han likevel, på tross av at han var svak, redd og skjelvende.

Retorikk og veltalenhet var populært. Det var dette studiet mange unge mennesker ble tiltrukket av når de skulle opp og fram i verden. Ofte lærte de at det var viktigere å vinne en diskusjon enn at sannheten seiret.

Paulus ville ikke vite noe av slike retoriske triks.

Og han ville ikke forkynne visdom.

Det betyr ikke at han var blant de anti-intellektuelle som heller foretrakk følelser og opplevelser. Han forkynte bare noe helt annet enn det som folk flest regnet som visdom, noe som var i stikk i strid med samtidens moteriktige meninger. Når en gjør det, føler en seg som regel litt dum. Og en blir lett stemplet som dum.

Det er forresten typisk både for profetene og apostlene at de forkynte kraftig i utakt med sin egen tid. De gjorde seg til tider ganske upopulære. Når vi i dag klager over at kirken ikke er i takt med tiden, så er altså ikke det noe nytt. Den har nemlig aldri vært det - bortsett fra i forfallstider.

Hva satser Paulus på når han ikke satser på moteriktige ideer og retorikk?

Han forkynner evangeliet om korset. Han vet at det ikke bare er en teori, men en kraft til frelse (Rom 1,16). Han er redd for at korset skal miste sin kraft dersom han i forkynnelsen støtter seg til veltalenhet eller religiøse moteretninger (1 Kor 1,17).

Jesu aller første disipler hadde også problemer med å godta Jesu kors - store problemer.

De hadde vandret med Jesus i uker og måneder De hadde for lenge siden blitt sendt ut for å forkynne, helbrede og drive ut onde ånder. Likevel, de var forbausende lite mottakelige for å høre at Jesus vandret lidelsens vei!

Markus forteller oss at Jesus forutsa sin lidelse og død tre ganger (Mark 8, 31; 9,31 og 10,33-34). Disiplene var imidlertid ikke med på notene noen av gangene. De var innstilt på en helt annen bølgelengde, hvordan nå det hadde gått til.

Den første gangen Jesus prøvde å undervise disiplene om det som skulle skje, hendte det noe ganske utrolig: Peter tok Mesteren til side og irettesatte ham! Han syntes åpenbart at det Jesus sa var helt uhørt. Og det på tross av at dette var selve evangeliets kjerne!

Peter fikk en irettesettelse, kanskje den kraftigste evangeliene noen sinne refererer.

Deretter begynner Jesus å undervise disiplene om at de selv måtte regne med å ta sitt kors opp dersom de skulle følge ham.

Og de ble oppfordret til ikke å skamme seg over Menneskesønnen. En formaning de sikkert trengte.

Den andre gangen Jesus prøver å få disiplene i tale, er de fortsatt ikke på bølgelengde. Ja de er i den grad på en annen bølgelengde at de er mest opptatt av å konkurrere seg imellom om hvem av dem som er størst. Mens Jesus var opptatt av sin lidelse og død, var disiplene opptatt av sin ære og verdighet.

Denne gangen fortsetter Jesus med å undervise dem om tjenerholdning og villighet til selv å tre til side.

For tredje gang skjer akkurat det samme. Jesus vil nok en gang snakke med dem om sin lidelse og død. Men de er fremdeles langt mer opptatt av herlighet og ære. Jakob og Johannes kommer til og med rett etterpå bort og ber om at de må få sitte nærmest Mesteren når han troner i sin herlighet.

Så må Jesus nok en gang undervise dem om at det er tjenere de skal være, ikke herrer.

“For jeg skammer meg ikke over evangeliet. Det er en Guds kraft til frelse for alle som tror, jøde først og så greker”, sier Paulus (Rom 1,16).

Den setningen utfordrer oss.

Det skal nemlig ikke så meget til før vi skammer oss. Det er nesten flaut bare å ta navnet “Jesus” i vår munn dersom vi er i et litt kristendomskritisk miljø. Og skal vi i tillegg snakke om at han ble hengt på et kors, og døde for våre synder, føler vi oss bent fram tåpelige.

Det koster ikke på langt nær så meget å hevde at vi tror at Gud står bak alle ting, at Jesus er Herre og konge, eller at vi opplever Guds nærvær og kraft i hverdagen. Det er tross alt salgbart i de fleste religiøse miljøer, særlig de som er preget av det vi kaller New Age.

Men Kristi kors passer fremdeles like dårlig inn i vår tids religiøse moteretninger. Det er bent fram et forstyrrende fremmedelement.

Nettopp derfor må vi ikke la oss friste til bare å ha det som en bakgrunn for det vi forkynner. Det skal selv stå i forgrunnen.

“For jeg hadde bestemt at jeg ikke ville vite av noe annet hos dere enn Jesus Kristus og ham korsfestet”, sa Paulus til de kristne i Korint (1 Kor 2,2).

“For ordet om Korset er dårskap for dem som går fortapt, men for oss som blir frelst, er det Guds kraft” (1 Kor 1,18).

Ordene er like provoserende i dag som for 2000 år siden.

Omvendelse.

Første brev til tessalonikerne er det aller første brevet Paulus skrev. I alle fall er det det eldste vi har bevart. Det er faktisk det eldste skriftet i hele Det nye testamente

De hadde ikke vært kristne så veldig lenge de Paulus skrev til. Det var mindre enn et år siden han på sin andre misjonsreise kom til denne byen i Makedonia. Han forkynte evangeliet der, og noen jøder og enda flere grekere kom til tro.

Jødene ble imidlertid så forbitret over dette, at de laget skikkelig bråk og sørget for at Paulus måtte flykte videre til Berøa. Da de fikk høre at Paulus forkynte der også og fikk mange tilhørere, kom de etter, og Paulus måtte nok en gang flykte videre. (Apg 17)

Da Paulus hadde kommet til Aten, holdt han det ikke ut lenger. Han måtte bare vite hvordan det var gått med denne nye menigheten som helt fra starten fikk oppleve så meget motstand og forfølgelse.

Han sendte sin medarbeider, Timoteus, som antakelig var bare i tenårene, tilbake til Tessalonika. Dette var for øvrig Timoteus' første selvstendige oppdrag.

Etter en tid kom Timoteus glad tilbake til Paulus etter endt oppdrag. Han meddelte at de som var vunnet, fremdeles bekjente troen.

Det var i glede over dette, Paulus skrev. Gleden og lettelsen han føler, kan ikke uttrykkes klarere enn med ordene: *“Nå lever vi, for dere står fast i Herren”* (3,8).

Paulus starter med å se tilbake på det som skjedde da tessalonikerne kom til tro: ***“Dere vendte om til Gud fra avgudene, for å tjene den levende og sanne Gud og vente på hans Sønn fra himmelen, han som Gud reiste opp fra de døde, Jesus som redder oss fra den vredesdom som kommer”*** (1 Tess 1,9-10).

Det skal godt gjøres å skrive mer innholdsmettede setninger enn disse.

“Dere vendte om til Gud”, starter han med.

Hovedproblemet vårt, eller hovedsynden, er at vi har så lyst til å gå våre egne veier.

Gud har i utgangspunktet skapt oss til å leve i nærkontakt med ham, under hans ledelse og vern, og med ham som Herre.

Vi, derimot, bryter kontakten med ham, går våre egne veier, og foretrekker å være våre egne herrer. Fortsetter vi å gå i samme retning, kommer vi lenger og lenger bort fra Gud.

Det er derfor vi snakker om omvendelse. Vi trenger en skikkelig helomvending slik at vi ikke lenger fjerner oss fra Gud, men kommer til ham så nærkontakten kan bli gjenopprettet.

En omvendelse er det samme som en helomvending.

Paulus sier mer: *“Dere vendte om til Gud fra avgudene”*.

Vi kan aldri vende oss til noe uten at vi samtidig vender oss fra noe annet. Vi kan som regel ikke prioritere familien opp uten at vi prioriterer karrieren ned. Vi kan ikke si ja til å slanke oss uten å si nei til en del kalorier.

Vi kan heller ikke si ja til å komme nærmere Gud uten at vi også sier nei til synden som vil dra oss vekk fra ham.

Egentlig er det sånn på alle områder av livet. Skal vi kunne si et helhjertet “ja” til noe som helst, må vi si flere helhjertede “nei” til noe annet.

Dersom du vil komme nærmere Gud mens jeg helst vil fjerne meg fra ham, bør vi helst ikke gå sammen lenger.

For et tredje: En omvendelse er ikke bare en helomvending. Det er snakk om “Helomvending! - Marsj!”. Tessalonikerne vendte om *“for å tjene den levende og sanne Gud”*.

Vi kan ikke kalle Gud “Herre” dersom vi ikke er villige til selv å være tjenere. Vi er skapt til å tjene Gud, og vi er frelst til å tjene ham. Han har faktisk krav på oss.

I ett av sine senere brev, det andre brevet til korinterne, sier Paulus når han snakker om at Jesus døde for våre synder: *“Og han døde for alle, for at de som lever ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og sto opp for dem”* (2 Kor 5,15).

Egentlig kan jeg ikke velge om jeg vil være tjener eller ikke. Jeg er skapt til det, og jeg er frelst til det.

Men jeg kan til en viss grad velge om jeg vil være en lydige eller en ulydige tjener.

Uansett er jeg ansvarlig overfor Gud.

Det fjerde momentet Paulus nevner er at det hører med til å være en kristen at en er opptatt av å *“vente på hans Sønn fra himmelen”*.

Det betyr ikke at vi ikke kan oppleve det både godt og meningsfylt å leve i her, i den verden Gud har skapt, og fryde oss over alt det fine og rike livet kan by på. Det er ikke for ingenting vi synger “Deilig er jorden”.

Samtidig vet vi at denne verden er i ferd med å gå under. Å satse fullt og helt på den, er som å kjøpe aksjer i en bedrift vi vet kommer til å gå konkurs. Her er nemlig både lidelse, savn og smerte. Og når vi ser det som klarest, skjønner vi hvor godt det er å kunne se fram mot en ny verden der vi skal få slippe å ha det vondt, og der synden ikke får gjøre mer ugagn.

Teksten minner oss forresten om enda en sannhet, og den liker vi slett ikke å tenke på: Denne verden er under dommen, den er i nedslagsfeltet for Guds vredeslyn. Det er på høy tid at vi kommer oss vekk. Får vi ikke dette med oss, får vi heller ikke det rette perspektivet på frelsen.

Mange vil bli overrasket den dagen Jesus kommer igjen for å holde dom og skape en ny himmel og en ny jord, sier Paulus lenger ut i dette brevet.

Men de kristne vil ikke bli overrasket. *“Men dere, brødre, er ikke i mørket, så dagen skulle overrumple dere som en tyv”* (1 Tess 5,4).

“Vi møtes i himmelen, dersom vi ikke ser hverandre før”, var det en eldre kristen dame som sa en gang. Hun sa det som den aller største selvfølge.

Hun hadde skjønnet det.

Så har vi lært hva det innebærer å bli en kristen.

Det innebærer at vi kommer til Gud, vender oss bort fra synden, går inn i en tjenesten for vår Herre, og forventer at han en dag skal komme igjen og skape en ny himmel og en ny jord.

Gjenfødelse.

Nikodemus fikk uten tvil litt av en kalddusj.

Det var ikke hver dag Jesus fikk besøk av et medlem av Det høye råd. Denne gangen var det til og med en vel ansett fariseer som kom. Fariseeren hadde dessuten en respekt og en bekjennelse som antakelig langt overgikk det Jesus var vant til fra lignende hold. "Rabbi", sier Nikodemus, "vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham".

Vennlige ord. Sterke ord.

Men Jesus blir verken imponert eller smigret. Han svarer på en måte som Nikodemus umulig kunne ha vært forberedt på: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny" (Joh 3,3).

Slik var den anerkjente fariseer og rådsherre neppe vandt til å bli tilsnakket. Hadde han ikke hatt en god porsjon ydmykhet, hadde han sikkert sagt takk for seg og gått hjem med en gang.

Det kan føles både ydmykende og irriterende å ta Jesu forkynnelse på alvor.

I de fleste sammenhenger er vi nemlig vant til å bidra med noe selv. Forlanger du at jeg skal hevde bestemte overbevisninger, så kan jeg godt gjøre det. Er det en bestemt livsførsel du er ute etter, så er jeg villig til å forandre meg - i alle fall til en viss grad.

Jeg liker å tro at det å være en kristen er noe jeg kan bestemme meg for.

Og så får jeg høre at det ikke er nok!? Jeg får til og med høre at jeg aldri kan få til å bli en kristen uansett hvor meget jeg anstrenger meg og legger godviljen til!? Jeg kan ikke gjøre det selv, men Jesus må gjøre noe med meg!?

Det er både ydmykende og forvirrende. Jeg får en følelse av å være hjelpeløs.

Følelsen av hjelpeløshet kan dukke opp ellers i livet også.

Den dagen jeg legger meg på operasjonsbordet og får narkose, har jeg ikke mye kontroll på det kirurgen gjør med meg. Da må jeg overlate meg helt til ham - bokstavelig talt på liv og død. Først når jeg våkner opp, får jeg full oversikt over hva som egentlig har skjedd med meg.

Jeg hadde ikke så mye kontroll den dagen jeg ble født heller. Jeg kunne ikke ha framskyndet prosessen, og det hadde ikke hjulpet å protestere.

Like lite kontroll har jeg når jeg blir gjenfødt. Da er jeg hjelpeløst avhengig av at Jesus gjør noe med meg og i meg uten at jeg kan hjelpe ham, betale ham, eller gjøre meg fortjent.

Vi blir ikke kristne først og fremst ved å tro, mene, si eller gjøre bestemte ting. En slik misforståelse skaper bare tretthet, stress, motløshet og fortvilelse. Livet blir krampaktig, og fristelsen til å hyle blir nærliggende.

Vi blir heller ikke automatisk kristne ved å bli med i et kristent miljø, melde oss inn i en menighet eller påta oss lederansvar.

Vi blir kristne når Jesus tar bolig i oss ved sin Hellige Ånd. Han må få komme inn i meg for å fylle meg. Han må begynne å skape noe nytt i meg. Han må få gi meg en ny innstilling og en ny drivkraft.

"Slik menneskene er i seg selv, kan de ikke være etter Guds vilje. Men dere er ikke i den syndige natur; dere er i Ånden, så sant Guds ånd bor i dere. Den som ikke har Kristi Ånd, hører ikke ham til" (Rom 8,8-9).

Men tilbake til Nikodemus.

Da han hadde kommet seg etter kalddusjen, spurte han to ganger hva han måtte gjøre for å bli gjenfødt.

Og Jesus gav to forskjellige svar som begge er like viktige.

Det første Jesus sa var: "Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike".

Det var dåpen han siktet til. I dåpen gjør vi ikke noe selv, men Jesus gjør noe med oss. Der blir vi gjenfødt og får hans Ånd.

Da Nikodemus spør for andre gang, er det først og fremst troen Jesus henviser til. "Og likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv".

Jesus minner Nikodemus på det som skjedde da Israels folk vandret i ørkenen. De hadde enda en gang syndet og gjort opprør mot Gud. Og Gud straffet dem og lot dem komme ut for slanger med dødelig gift. Synden fortjente straff.

Denne gangen innrømmet folket at de hadde syndet. De ba om tilgivelse, og Moses gikk i forbønn for dem.

Gud var enda en gang villig til å frelse. Moses får reise opp en stang med en kopperslange på toppen. Når en som var bitt, vendte blikket mot kopperslangen, ble han helbredet fra slangegiften. Og det kunne umulig være noen prestasjon fra menneskets side. En har ikke meget å stille opp mot slangegift. Når en så på kopperslangen, vendte en seg mot noe Gud hadde lovet å gi frelse og liv gjennom.

Så fikk Nikodemus høre at det korset Jesus skulle dø på, ville ha noe av den samme funksjon som kopperslangen i ørkenen.

Vi har også fortjent å dø på grunn av våre mange synder. Dødskreftene har begynt å virke på oss også. Og vi skal også få vende blikket vårt mot noe utenfor oss, nemlig den korsfestede Jesus, han som døde for oss for at vi skal få leve for ham.

Det var vel den tanken som lå bak da Paulus skrev til galaterne og sa at de gjennom hans forkynnelse "hadde fått den korsfestede Kristus malt for øynene sine" (Gal 3,1).

Selv om de bare så ham ved sitt indre blikk, var det kraft i det de så.

Howdan reagerte Nikodemus på det Jesus sa denne natten?

Vi vet ikke. Mot slutten av kapitlet forsvinner han mer og mer for oss.

Men det er tillatt å gjette.

Ble han så redd for dette ukjente som han ikke hadde kontroll over at han trakk seg stille vekk eller flyktet det beste han hadde lært?

Gikk han kanskje i protest, skuffet og sint over at Jesus ikke syntes at det var nok med grundig bibelkunnskap, et forbilleglig liv og en viktig posisjon som religiøs leder?

Eller ble han fylt av forventning og håp med tanke på at Gud selv skulle forandre og berike livet hans på en måte Nikodemus aldri ville klare å prestere selv?

Vi vet som sagt ikke.

Men et annet spørsmål er enda viktigere:

Howdan reagerer du og jeg når det blir snakk om gjenfødelse og det at Jesus vil fylle oss med sin Ånd?

Å kjenne Jesus.

Vi vet en god del om kongehuset vårt. Vi har sett både kongen og dronningen, kronprinsen og prinsessen på tv. Vi har lest om dem i avisene. Ukebladene har stadig artikler om dem

Det er i grunnen utrolig hvor mye vi vet.

Men kjenner vi dem?

Det er et helt annet spørsmål.

Bare de færreste av oss har noen gang snakket med dem, og da kun ved helt spesielle anledninger. Men kjenne dem, det er det ikke mange som gjør.

Og om vi vet hvem de er, vet i alle fall ikke de hvem vi er.

De fleste nordmenn vet en del om Jesus. De har lært om ham på skolen. De har lest om ham. De har hørt om ham i kirken.

Betyr det at de kjenner ham?

Det er også et annet spørsmål.

Det er slett ikke sikkert at det er så mange som har møtt ham og er sammen med ham.

Jesus er ikke bare et menneske som levde for ca 2000 år siden, et guddommelig vesen som ser ned på oss fra en fjern himmel eller et ideal å strekke seg mot.

Han lever i dag og er hos oss nå!

Av og til misunner vi nesten Jesu første disipler som fikk gå sammen med ham, ta på ham og føle hans konkrete nærvær. Det måtte være så mye lettere for dem å tro, tenker vi.

Så blir vi desto mer overrasket når han i avskjedstalen til dem sier: "Jeg sier dere sannheten: Det er det beste for dere at jeg går bort. For dersom ikke jeg går bort, kommer ikke talsmannen til dere. Men går jeg bort, da kan jeg sende ham til dere" (Joh 16,7)

Et annet sted i avskjedstalen sier han: "Jeg skal ikke la dere bli igjen som foreldreløse barn, jeg kommer til dere" (Jon 14,18).

Så er altså Jesus hos sine disipler også etter at han har forlatt dem legemlig. Han er hos dem ved sin Hellige Ånd!

Den Hellige Ånd er Jesu egen Ånd. Om Jesus var legemlig til stede hos sine disipler før himmelfarten, er han i dag åndelig tilstede hos alle dem som tror på ham.

Men han er altså fremdeles hos oss.

Jeg var faktisk ferdig utdannet teolog da jeg fikk en kraftig aha-opplevelse på dette området.

Jeg drev og leste en oppbyggelig bok om Jesu oppstandelse. Det lå forfatteren på hjertet at det at Jesus har stått opp, betyr at han lever i dag. Og det at han lever i dag, betyr at vi kan ha personlig kontakt med ham.

Selvsagt burde dette ha gått opp for meg før. Det er nesten utrolig at det går an å komme seg igjennom et teologisk studium uten å ha skjönt hvor viktig dette er.

Likevel, jeg har i alle fall begynt å skjønne litt av det nå. Det er tross alt det viktigste

En del sangstrofer ble nye og langt mer meningsfylte for meg da dette gikk opp for meg. "Tett ved sida mi går Jesus" var en av dem. "Han går ved min side, han leder min gang" var en annen.

Og Misjonsbefalingen ble ny. "Se jeg er med dere alle dager inntil verdens ende" betydde ikke at Jesus satt på kongetribunen oppe i himmelen og heiet oss fram i vårt kristelige arbeid her nede på jorden, men det betydde at han er her nede og går sammen med oss - akkurat slik han gjorde for 2000 år siden!

Et par bibelvers jeg før ikke hadde lagt så nøye merke til, ble også nye og mer meningsfylte. "**Herren har fortrolig samfunn med dem som frykter ham, i pakten med ham får de rettledning**" (Sal 25,14). "**Jeg kaller dere ikke lenger tjenere,**

for tjeneren vet ikke hva hans Herre gjør. Jeg kaller dere venner, for jeg har sagt dere alt jeg har hørt av min Far" (Joh 15,15).

Jeg var altså Jesu venn, og ikke bare hans tjener.

Det var ikke så lenge siden jeg hadde hatt sommerjobb i en av Trondheims virkelig store bedrifter. Hver dag i to måneder hadde jeg stemplet inn og stemplet ut.

Jeg visste hva sjefen hette, men jeg møtte ham aldri. Og han ante antakelig ikke at akkurat jeg hadde sommerjobb i bedriften hans.

Jesus er derimot annerledes. Han er ikke bare en sjef som utelukkende er interessert i arbeidsinnsatsen min. Han er min venn som vil være sammen med meg - også i fritiden!

Frelse og evig liv er ikke noe vi gjør oss fortjent til gjennom rett lære, gode gjerninger, kristelig aktivitet eller en bestemt livsstil. Evig liv er noe Jesus deler ut gratis - ved personlig fram møte.

"Gud har gitt oss evig liv, og dette liv er i hans Sønn. Den som har Sønnen, eier livet, men den som ikke har Guds Sønn, eier ikke livet" (1 Joh 5,11-12).

"Og dette er det evige liv at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har utsendt, Jesus Kristus" (Joh 17,3).

Det er så altfor lett å bli banal når vi snakker om det personlige forholdet til Jesus. Men likevel:

Det er fint og verdifullt at vi vet hva vi skal tenke om Jesus og hva vi skal gjøre for ham. Men dersom vi stopper med det, er vi fattigere enn vi behøver å være.

Også vi som lever rundt år 2000 skal få lov til å møte Jesus personlig, bli glad i ham og oppleve hans kjærlighet til oss.

Uansett hvor vi er og hva vi gjør, så er Jesus hos oss og i oss. Selv når livet gjør vondt, er vi i hans kjærlighet.

Bibellesning og bønn er ikke en plikt og noe vi bør. Da får vi bare stadig dårligere samvittighet fordi vi ikke får til å ha en andaktsstund. Jesus har lovet å være hos oss når vi leser og ber. Han vil tale til oss, og vi kan snakke med ham. Det er ikke vi som skal prestere et andaktsliv for ham, men ham som vil gi oss noe igjennom det.

Det er mulig at vi ikke vet hva vi skal gjøre eller si når vi er sammen med andre mennesker. Det gjør ikke noe. Jesus er der vi er, og vi kan be om at han lar sin kjærlighet nå de menneskene vi ikke når. Vi er ikke alene.

Det er også Jesus som er hovedpersonen i den tjenesten vi har fått i organisasjon eller menighet. Vi kan ikke skape tro verken i oss selv eller andre, men han kan. Vi har ikke den kjærligheten som trengs, men han har. Vi makter ikke så meget i egen kraft, men han makter alt.

Tørst.

“Finnes det et liv før døden?” sto det skrevet med sprayboks i en jernbaneundergang.

Det var ikke trykkfeil. De siste årene har det vist seg at nettopp dette spørsmålet opptar stadig flere - særlig unge mennesker. Velstands- og forbrukersamfunnet har ikke holdt det vi ble lovet. Det har snarere gitt oss en uro og et tomrom inne i oss.

Uroen gjør oss rastløse. Stillhet er blitt noe vi enten er redde for eller fascineres av. Men stort sett har vi en følelse av at det bør skje noe hele tiden, og at vi bør være i farta.

Tomrommet i oss roper etter å bli fylt. Flere muligheter byr seg fram.

Vi kan fylle oss gjennom munnen med tyggegummi, snop, kaffekopper, røyk, mat og drikke - særlig drikke. Det hjelper litt.

Eller vi kan generelt hengi oss til luksus og nytelse. Reklamen vil i alle fall ha oss til å tro at livet blir mye bedre og selvfølelsen tryggere dersom vi bare kjøper mer. Rusmidler er det mange av. Noen har også funnet ut at sex døyver smerten og fyller tomrommet

Penger, innflytelse, posisjoner og makt trakter vi også etter.

Vi kan til og med ty til religiøs aktivitet. Det gamle testamentet viser i skremmende grad at det ikke ble færre gudstjenester og festdager når folket levde langt borte fra Gud. Det ble heller flere. Men det var en religiøs aktivitet mer på egne premisser enn Guds.

Tomrommet gjør oss tørste, og slukker vi tørsten med saltvann, blir vi enda tørstere.

Bibelen forteller oss at det er nettopp det vi gjør - slukker tørsten med saltvann. Vi gjør til og med motstand mot å søke den eneste kilden som duger.

“På den siste dag i høytiden, den store festdagen, sto Jesus fram og ropte: Den som tørster, la han komme til meg og drikk! Den som tror på meg, fra hans indre skal det, som Skriften har sagt, renne strømmer av levende vann. Dette sa han om den Ånd de som trodde på ham skulle få”. (Joh 7,37-39).

Det ser ikke ut til at det var så mange som trengte seg på etter talen - og det til tross for at Jesus hadde gitt dem en utrolig løfterik invitasjon.

Han hadde ikke talt om en kilde inne i oss selv som vi må oppdage, finne eller slippe løs. Religiøse mennesker har dessverre ofte trodd det, og så har de søkt innover i stedet for utover.

Han talte om en kilde utenfor oss, en vi bare finner hos ham selv.

Jesus hadde også sagt noe lignende til kvinnen han møtte ved brønnen. Etter at han hadde bedt henne om vann fra brønnen, sa han *“Kjente du Guds gave, og visste du hvem som ber deg om drikke, da hadde du bedt ham, og han hadde gitt deg levende vann... Den som drikker av dette vannet blir tørst igjen. Men den som drikker av det vann jeg vil gi ham, skal aldri mer tørste. Det vann jeg vil gi ham skal bli en kilde i ham som veller fram og gir evig liv”* (Joh 4,10-14).

Nok en gang merker vi oss at Jesus sier “det vann jeg vil gi ham”. Det hjelper ikke å lete etter kilden alle mulige andre steder. Kilden er hos Jesus. Eller for å si det enda riktigere: Kilden er Jesus. Det er bare de som kommer til ham som får drikke.

Men alle er invitert til å komme.

Profeten Jeremia henvendte seg også til et folk som var tørste, selv om de kanskje var så opptatt av å drikke saltvann at de ikke visste det selv.

Når han anklager folket, sier han på Guds vegne: *“For to onde ting har mitt folk gjort: De har gått bort fra meg, kilden med levende vann, og de har hogd seg brønner, sprukne brønner som ikke holder vann”* (Jer 2,13).

Grunnsynden er alltid den samme: Vi snur oss vekk fra Gud og går bort fra ham. Vi insisterer på å være våre egne herrer, og vil ikke lenger ha ham som Herre. Nettopp fordi dette er grunnsynden, gir det mening å snakke om “omvendelse” når vi skal beskrive det som skjer når et menneske får et rett forhold til Gud igjen.

Når vi går bort fra Gud, går vi samtidig bort fra livskilden. Vi kan ikke gjøre det ene uten at vi også gjør det andre.

En forkynner har en gang fått fram denne sannheten ved å lage en tegning der mennesket framstilles som en robot. Roboten var ganske primitiv, for den hadde tilsynelatende ikke noe batteri, men var avhengig av stikkontakt og lang ledning. Og hva gjør så roboten på tegningen? Jo, den er i full gang med å trekke ut kontakten. Dumt av den, selvfølgelig. Men det er nettopp så dumme vi er. Det er nettopp slik vi har syndet helt siden Edens hage.

Men tilbake til Jeremia.

Når vi mister kontakten med Gud, klarer vi oss som regel ikke uten surrogater. Israellittene klarte seg heller ikke uten. De trøstet seg med en enorm religiøs aktivitet, materialisme og luksus, penger og makt, og et seksualliv som på ingen måte var slik Gud hadde tenkt det.

De kunne, like lite som vi, forlate kilden uten å skaffe seg brønner. Jeremia var bare frekk nok til å påpekte at brønnene deres ikke holdt vann. De gikk stadig tomme.

Profeten Jesaia hadde en lignende hovedanklage mot folket. Han sier, igjen på Guds vegne: *“Hør, du himmel, og lytt, du jord! For Herren taler: Barn har jeg fostret og oppdratt, men de har satt seg opp mot meg. En okse kjenner sin eier, et esel sin herres krybbe; men Israel kjenner ingen ting, mitt folk er uten forstand”* (Jes 1,2-3).

Ressonnementet er klart. En okse og et esel er i alle fall smarte nok til å vite hvem det er som gir dem mat. Guds folk har ikke engang skjønt det.

Det er dette som er bakgrunnen for at vi synger “Og okse der og asen sto” i en julesalme. Forfatteren hadde en tanke med det.

Det var ikke så mange mennesker som hadde skjønt at de hadde behov for å oppsøke barnet i krybben. Dyrene var der, imidlertid. De fikk med seg noe.

Men uansett vår synd og vår dumhet, tilbudet om å få drikke står ved lag. Ikke det at vi har fortjent det, langt ifra. Tilbudet gis oss gratis og helt ufortjent.

Vi skal ta for oss noen ord av profeten Jesaia igjen. Nå snakker han ikke bare om at Gud vil gi oss noe å drikke, men at han vil mette oss også:

“Hør, alle som tørster, kom hit og få vann! Kom, dere som ikke har penger! Kjøp korn, så dere kan spise, ja, kom og kjøp, uten penger, uten betaling vin og melk! Hvorfor bruker dere penger på det som ikke er brød, og lønnen for deres arbeid til slikt som ikke metter. Hør, ja bare hør på meg, så skal dere få spise det som godt er, og fryde dere over fete retter” (Jes 55,1-2).

Husker du hva presten sier før vi går fram for å ta imot nattverden?

Han sier “Kom, for alt er gjort ferdig”.

Skapt i Guds bilde.

"Da sa Gud: 'La oss skape mennesker i vårt bilde, som et avbilde av oss! De skal råde over fiskene i havet og fuglene under himmelen, over feet og alle ville dyr og alt krypet som det kryr av på jorden'. Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem". (1 Mos 1,26-27).

Det er ikke sant at Bibelen har et negativt menneskesyn. Den har det mest positive menneskesynet som er på markedet i dag! Den hevder nemlig at mennesket ligner Gud og er skapt i Hans bilde.

Vi er med andre ord noe langt mer enn et produkt av tilfældighetenes spill, en høytstående apekatt eller en avansert datamaskin!

Det er bare mennesket som er skapt i Guds bilde.

Gud, som er en person, har gjort oss også til personer. Han kan tale til oss, og vi kan tale til ham. Vi er skapt til å ha personlig samfunn med Gud og personlig kontakt med ham.

Så har den store og allmektige Universets Herre gjort oss små mennesker til sine medarbeidere og gitt oss ansvar - både overfor ham, overfor hverandre og overfor skaperverket.

Vi er skapt til å ha Gud over oss. Han er vår Herre, og vi er hans tjenere. Egentlig kan vi ikke velge om vi vil være tjenere eller ikke. Vi er nemlig skapt til det. Vi kan bare velge om vi vil være lydige eller ulydige tjenere.

Vår neste er vår likemann og på samme nivå som oss, uansett rase, kjønn, alder, fysiske og psykiske evner, politisk og religiøs overbevisning. Ingen har større eller mindre verdi enn andre. Gud vil at vi skal leve slik at vår neste får det godt.

Skaperverket er under oss. Vi er skapt til å herske over det. Det vil ikke si at vi skal være forbrukere som bruker det opp, men tvert imot forvaltere som tar vare på det mens vi lever av det.

Dermed har vi også sagt mye om hva synd er:

Synd er at mennesket bryter forbindelsen med Gud, ikke vil kommunisere med ham og blir sin egen herre. Synd er at en isolerer seg, trekker seg unna sine medmennesker, møter dem med kulde, eller rett og slett skader dem. Synd i forhold til skaperverket er det når vi slutter å være forvaltere og bare blir forbrukere.

Gud er en Gud som griper inn. Verden er ikke et lukket system der alt bare skjer ut fra iboende lover. Gud griper inn både i naturen, i historien og i det enkelte menneskets liv.

Mennesket er også skapt til å gripe inn i det som skjer - til en viss grad. Vi er noe langt mer enn et produkt av arv og miljø. Selv om du har hatt en vanskelig barndom og ungdom, behøver ikke dette fullt ut å bestemme hvordan framtiden din skal se ut. Du er ikke bare et tannhjul i det store verdensmaskineriet. Du må ikke bare drive med strømmen og gjøre det andre mener at du skal gjøre. Du er fri til å gå mot strømmen!

Mennesket er skapt til å være et aktivt vesen som kan gripe inn både i naturen, i historien og i sitt eget og andres liv. Det ligner med andre ord Gud.

Dette må forkynnes. Mange føler seg nemlig ganske hjelpeløse, både i politikken og på arbeidsmarkedet. De har gitt opp å tro at det nytter å gjøre noe. Eller de har så lenge gitt etter for miljøpress og fulgt med strømmen at de har mistet troen på at det går an å bryte ut.

Mennesket er skapt til å ta selvstendige valg.

Gud respekterer deg i den grad at han aldri tvinger deg til å gjøre hans vilje. Du får velge selv - til og med om du vil være med ham eller mot ham. Gud har ikke skapt deg til å være en robot eller en dukke i et dukketeater. Din frihet er så verdifull for han at han er villig til å risikere at du velger feil.

"Dersom målet var en verden der ingen gjorde ondt, ville det ikke vært vanskelig å lage roboter og programmere dem til alltid å være snille..."

Gud hadde helt andre planer enn å masseprodusere roboter. Mennesket ble skapt med fri vilje, med egenverdi og betydning. Vi ble skapt som levende personer som kan elske - andre mennesker og Gud selv.

Og sann kjærlighet forutsetter fri vilje. Det er lite tilfredsstillende å høre et båndopptak (av min egen stemme) si at 'Jeg er glad i deg'. Eller å true en jente med revolver til å si at hun elsker meg. Noe av oppriktigheten blir liksom borte. Men kommer samme jente og sier av sin egen frie vilje - og med inderlighet - at hun er glad i meg, setter jeg atskillig mer pris på det". (Bjørn Are Davidsen, Credo nr 10 1986):

Dessverre er det mange kristne mennesker som er redde for å bruke denne friheten. Det å måtte ta valg, er forbundet med såpass mye angst og usikkerhet, at de lar være å velge (ofte under påskudd av at de venter på Guds ledelse).

Og så lenge en lar være å velge på de områder der Gud har ment at vi skal velge, står livet stille, og resultatet blir passivitet, depresjon og skyldfølelse (Skyldfølelse er ikke bare et resultat av at en har gjort noe direkte galt, men kan like ofte være et resultat av at en lar livet bare flyte vekk uten at en tar de nødvendige valg).

Syndserkjennelse og selvforakt er to helt forskjellige ting.

Bibelens menneskesyn gir oss ingen grunn til selvforakt. Det gir verken grunnlag for hovmod eller mismot.

Derimot har vi all grunn til syndserkjennelse når vi ser at vi stadig gjør oss selv til noe mye mindre enn det Gud har skapt oss til.

Syndserkjennelse er sunt. Selvforakt er alltid usunt.

Ydmykhet er noe helt annet enn å gjøre seg selv til ett null.

Den ydmyke vet at han både er skapt i Guds bilde og et resultat av syndefallet. Han kan bekjenne begge deler.

Den ydmyke kjenner sine begrensninger. Han innrømmer både sine sterke og svake sider, sine positive og negative trekk.

Den ydmyke tror ikke at han i enhver situasjon klarer seg alene. Han vet at han er avhengig av Gud og hver dag trenger både Guds og menneskers hjelp.

Den ydmyke vet at alt han har - enten det er gode evner, jordisk gods, god helse eller nådegaver, - det har han fordi Gud har gitt det. Alt det vi har, har vi mottatt som gave. Vi har ingen grunn til selv å ta æren for det. Men det Gud har gitt oss, skal vi sannelig ta imot som noe verdifullt. Vi skal ikke bagatellisere det og si at det ikke er noe.

Den ydmyke hjelper andre fram og gjør ikke seg selv uunnværlig. Han er villig til selv å gå til siden slik at andre kan bli oppmuntret til å bruke de evner og nådegaver de har fått.

Det ser ut til at det er noen som tror at det er "ydmykt" å holde seg i bakgrunnen, aldri ta ordet i forsamlingen og la være å påta seg oppgaver og ansvar. Dette har ingenting med ydmykhet å gjøre.

Det har mer med det å gjøre at en vil flykte fra de påkjenningene som følger med det at en må stå fram. Og det er lite ydmykt å flykte fra noe.

Synd.

“Og Herren Gud gav mannen dette påbud: ‘Du kan spise av alle trærne i hagen. Men treet som gir kunnskap om godt og ondt, må du ikke spise av; for den dagen du spiser av det, skal du dø’” (1 Mos 2,16-17).

Hva er det vi legger merke til når vi leser disse to versene?

Sjansen er i alle fall stor for at vi *ikke* legger merke til at Gud er raus.

“Du kan spise av *alle* trærne i hagen”, sa han til det første mennesket. Jeg kan nesten høre at han legger til: “Forsyn deg med det du har lyst på. Vil du ha pærer, så spis det; vil du ha druer, så finner du dem nede i bakken her; epler finner du der borte; og bananer er det mer enn nok av. Ta for deg! Nyt gode-ne!”.

“Det er bare ett tre du ikke skal røre: Treet som gir kunnskap om godt og ondt”.

Alt er tillatt - unntatt én ting.

Det er både skremmende og interessant å se hvordan slangen snur dette fullstendig på hodet når den kommer inn på skueplassen.

Den har ingen interesse av at vi skal være opptatt av Guds gavmildhet. Tvert imot prøver den å fremstille Gud som en som ikke unner oss det aller minste, en gledesløs gjerrigknark som ikke har syn for noe av det livet har å by på. **“Har Gud virkelig sagt at dere ikke skal ete av noe tre i hagen”**, spør den (1 Mos 3,1).

Gud har satt oss inn i en verden der det meste er tillatt. Det er bare det som skader oss som er forbudt.

Djevelen vil derimot ha oss til å tro at alt det vi har lyst på er forbudt, og at det er bare det helt uvesentlige som er tillatt.

Vi kunne nesten sammenligne det med to ulike holdninger til trafikkreglene.

Vi kan enten glede oss over at bilen gir oss en enorm bevegelsesfrihet, og se på trafikkreglene som noe som fremmer sikkerheten og hjelper oss til å komme trygt fram.

Eller vi kan ergre oss sånn over fartgrenser og forbudsskilt at vi bare føler oss hemmet og hindret på alle kanter.

Helt siden slangen gjorde sin entré, har vi i alle fall hatt en slem tendens til å glemme at Gud er raus. Vi ser ham heller som Mr. Killjoy personlig.

Etter å ha sådd tvil om Guds godhet, har slangen lett spill.

Kvinnen er selvfølgelig oppmerksom på at Gud ikke er fullt så urimelig som slangen antyder. Men likevel... Det forbudte treet blir atskillig mer fristende jo lenger hun ser på det. Hun kjenner at hun bent fram har lyst på det. Og er det nå så farlig...

Dessuten, spiser en av treet, vil en jo bli som Gud, og det må da være positivt? Gud kan da ikke ha noen interesse av å hindre oss i det? Vi vet da vel selv hva som er best for oss!? Vi er da voksne mennesker!?

Så blir vi våre egne herrer i stedet for at Gud er vår Herre.

Det er dette som er selve grunnsynden.

Grunnsynden er opprør. Et av de hebraiske ordene som vi ofte oversetter med “synd”, betyr nettopp “opprør”.

Selv om vi godt kan tenke oss til å tøye de grensene Gud har satt for oss, vil vi ikke gjøre det og ta ansvaret alene. Vi må få noen med oss.

Både stoffmisbrukere, lommetyver og hvitsnippsforbrytere trenger et fellesskap de kan ha tilflukt i, et fellesskap der en gjensidig kan forsikre hverandre om at det en gjør er ok.

Kvinnen i Edens hage hadde det på samme måte. Hun trengte også et fellesskap. Og hun får mannen med seg.

Men om de kom hverandre nærmere i dette fellesskapet, er tvilsomt, meget tvilsomt.

“Men Herren Gud ropte på Adam og sa til ham: ‘Hvor er du?’” (1 Mos 3,9).

Når Gud kaller til oppgjør, er det mennesket viser seg fra sin ynkeligste side. Mennesket som er skapt i Guds bilde til å være et ærlig og ansvarsfullt individ med rett rygg og løftet hodet, velger nå rollen som svak feiging som ikke tar ansvaret for sine egne handlinger.

“Det var ikke min skyld”, sier Adam. *“Kvinnen som du gav meg til å være hos meg, hun gav meg av treet, og jeg spiste”*. Kanskje mente han å si det enda tydeligere: “Det var jo du som gav meg denne kvinnen, Gud, så egentlig er skylden din. Du burde forutsett dette. Ansvaret er i siste instans ditt, ikke mitt”.

Om kvinnen prøver seg på det samme. “Slangen lokket meg, og jeg spiste”. Om hun ikke skyldte på miljøet, kunne hun skyldte på omstendighetene.

Om siden den gangen har vi ikke gjort stort annet enn å skyldte på miljøet eller omstendighetene når vi har gjort Gud imot. “De andre lokket meg, fristet meg eller presset meg”. “Jeg var i en helt spesiell situasjon”. “Hadde du vært i mine sko, ville du skjønt at jeg måtte gjøre det jeg gjorde”. “Jeg er nå engang bare et menneske”. “Det er ikke min skyld!”

Til og med små barn kommer med slike setninger - nesten før de har lært å snakke rent.

Når Paulus beskriver den synden de kristne levde i før de ble omvendt, sier han: **“Dere levde på den nåværende verdens vis og lot dere lede av herskeren i luftens rike, den ånd som nå er virksom i de ulydige. Ja, vi levde en gang alle som de. Vi fulgte lystene i vår syndige natur og lot oss lede av den og av våre tanker. Slik var vi av naturen under Guds vrede, likesom de andre”** (Ef 2,2-3).

Vi kan merke oss tre ting i denne beskrivelsen.

For det første: De fulgte sine egne lyster og tanker. De gjorde som de selv ville. De ble sine egne herrer i stedet for å ha Gud som Herre. Kanskje gjemte de seg bak et “Jeg er nå engang slik”.

Derrest: De bare levde som folk flest. De våget ikke å gå imot strømmen. De våget ikke å bli upopulære. I stedet for å være opptatt av Guds vilje, var de mer opptatt av siste meningsmåling og hva som var “in”.

Til slutt: Det hele er ledet og satt i scene av Den Onde selv. Når alle gjør det de selv vil og handler som folk flest, behøver han kanskje ikke gjøre så meget mer?

Et liv under Guds vrede kan altså beskrives som et liv der en uten å spørre etter Guds vilje bare gjør det en har lyst til og er fornøyd med å flyte med strømmen.

Kain og Abel.

Bibelen har en del beretninger som overhodet ikke føles oppbyggelige.

En av disse beretningene er om sauegjeteren Abel og jordbrukeren Kain. Den står i 1 Mos 4.

Kain og Abel skulle bære fram hvert sitt offer for Herren. Hva var da mer naturlig enn at de gav nettopp av det de hadde? Kain bar fram markens grøde, Abel gav Gud av sine lam.

Men av en eller annen grunn var det Abels offer Gud så ut til å ta imot. Kains offer eneste han ikke.

Gud gjør av og til ting vi undrer oss over.

Det er ikke vanskelig å forstå at Kain følte dette både vondt og urettferdig. Han følte ikke bare smerte, men han ble også brennende harm.

Kroppsspråket hans viste det med all tydelighet. Han stirret ned for seg og ville ikke ha øyekontakt verken med Gud eller mennesker.

Kain behøvde ikke være harm. Selv om han følte seg glemt, var han i alle fall ikke mer glemt enn at Gud begynte å tale til ham. *“Hvorfor er du harm, og hvorfor stirrer du ned for deg? Hvordan er det? Har du godt i sinne, kan du løfte blikket. Men har du ikke godt i sinne, ligger synden på lur ved døren. Den vil ha makt over deg, men du skal være herre over den.”*

Gud hadde altså ikke glemt Kain.

Vi har så vanskelig for å tåle at Gud gir noe til andre og ikke til oss; at han lar andre oppleve store ting, mens vi føler oss nedtrykte og motløse; at han utrunder andre med nådegaver vi selv ønsker oss, men ikke får. Guds nåde mot andre vekker lett vår misunnelse! Kain var skuffet og sint på Gud - og så lot han det gå ut over broren.

Selvfølgelig visste Gud hvorfor Kain var harm. Spørsmålet “Hvorfor er du harm?” var mer en invitasjon til samtale enn et reelt spørsmål.

Gud har omsorg for Kain. Han gir sitt barn en advarsel for å forhindre at det skjer en ulykke. “Synden ligger på lur ved døren”, sier Gud. “Du vet det Kain, og du har faktisk mulighet til å velge om du vil la den få makt over deg, eller om du skal være herre over den. Dersom du synder nå, Kain, faller du ikke i synd, men du legger deg frivillig”.

Gud gir Kain en sjanse.

Men Kain griper ikke sjansen. Han lar aggresjonen få utvikle seg videre. Han velger det med fullt overlegg. Han faller ikke. Han legger seg frivillig.

Han lokker sin bror med seg ut på markene - og slår han i hjel!

Kain ble en morder! Og det bare fordi han følte seg oversett! Det er ikke engang en god grunn.

Hva var det som fikk Kain til å gå så langt?

Du og jeg tror sikkert om oss selv at vi *ikke* ville ha gått så langt.

Men om vi ennå ikke har begått mord på den måten at vi har kommet i strafferegisteret, så har vi antakelig en og annen gang ønsket livet av noen - eller i alle fall følt at vi ikke ville sørge så veldig meget dersom en vi ikke liker fikk en takstein i hodet. Kanskje har også den tanken streift oss at vi ville bli et problem fattigere dersom et par av dem vi har et vanskelig forhold til blir borte.

Agatha Christie har i sine kriminalromaner skildret en fin gammel dame som heter Miss Marple. Hun har også en fin nese som kan snuse opp mordere på lang avstand. Men at den fine gamle damen har et så skremmende menneskesyn, kan undre oss. Hun mener for ramme alvor at alle mennesker er i stand til å begå et mord bare de er i en tilstrekkelig presset situasjon.

Det verste er at Miss Marple antakelig har rett. Jeg tror i alle fall hun har Bibelen på sin side.

Aggresjonen vår kan i ytterste konsekvens utvikle seg til mord; i avsvakket form til ønske om mord.

Om den ikke går så langt, kan den slå ut i vold. Mange har blitt kraftig overrasket når de oppdaget at de var i stand til å slå i en presset situasjon. Og de fleste vet at de i alle fall kan ha lyst til å slå av og til.

En tredje mulighet er harde ord eller skjellsord som kan såre og skade så det kjennes i mange år. Det er litt av hvert som kan renne ut av munnen vår når vi er oppbrakt. De som sitter i skranken på en flyplass en dag det er mange kanselleringer, vet noe om det.

Til slutt må vi nevne baktalelse, for det er først og fremst dem vi er sinte på vi baktaler.

Det er neppe tilfeldig at vi bare skal lese fire kapitler fra Bibelens begynnelse før vi støter på et kapittel om aggresjon. Temaet er viktigere enn vi liker å tro.

Gud henvender seg for andre gang til Kain. “Hvor er din bror, Abel?” spør Gud. Det ser ut til at Gud ønsker å gi Kain en mulighet til å bekjenne sin synd og ta ansvar.

Men Kain unnviker bekjennelsen og oppgjøret. Han kommer med det klassiske svaret: **“Jeg vet ikke. Skal jeg vokte min bror?”** I den gamle bibeloversettelsen sto det: “Skal jeg være min brors vokter”.

Og siden har vi ofte tatt Kains ord i vår munn og fraskrevet oss ansvar. “Er jeg min brors vokter”, spør jeg for å slippe å irettesette noen som er på gale veier, for ikke å måtte trå til med hjelp når noen er i en vanskelig situasjon, og for å unnskyldte meg fordi jeg ikke griper inn mot den uretten jeg ser rundt meg.

Men det var altså morderen Kain som første gang sa det slik. Og Gud syntes ikke det var spesielt godt sagt. Selvfølgelig skulle Kain være sin brors vokter. Selvfølgelig skal du og jeg passe på hverandre. Selvfølgelig har du og jeg ansvar for vår neste.

Det skulle bare mangle. Vi er skapt til det! Nestekjærlighetsbudet krever det av oss.

Kain svar “Jeg vet ikke!” er i grunnen også typisk for oss. Det svaret kan vi også gjemme oss bak når noen krever oss til ansvar. Det er godt å ikke vite - selv om vi innerst inne vet.

Det gikk ikke så bra med Kain. Gud forviste ham til et land der det skulle bli vanskelig for han å fortsette som jordbruker. Synd og opprør mot Gud har konsekvenser.

Men Guds omsorg for Kain er ennå ikke slutt.

Den Gud som i sin nåde “lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over dem som gjør rett og som gjør urett” (Matt 5,45), holder fremdeles sin vernende hånd over Kain. Gud gir Kain et merke som beskytter ham mot alle dem som står ham etter livet.

Det er et paradoks at selv mennesker som fjerner seg fra Gud, fremdeles har behov for hans beskyttelse. Dersom Gud skulle forlate oss så snart vi forlater ham, ville det bli katastrofe.

Det at synden stadig griper mer om seg og blir mer grotesk, er et hovedmotiv i de første kapitlene i 1 Mos.

Likevel ser vi at Gud er der med sin nåde.

Han advarer mens det ennå er tid til å snu.

Han kaller til oppgjør og bekjennelse når synden er begått.

Og selv når han må gripe inn med straff, er han der fremdeles med sin nådige beskyttelse.

Tragedien er bare at vi er så lite villig til å la oss advare, og så lite villig til å ta et oppgjør. Og det på tross av at vi ikke vet hvor lenge Gud vil fortsette å vise sin nåde mot oss.

Forvandlet.

“Dere må ikke tro at vi kristne er bedre enn andre”, var det en ungdom som sa i et vitnesbyrd en gang. “Det er snarere tvert imot”.

Det ble uten tvil sagt i beste mening.

Vi liker aldri at andre beskylder oss for å være vellykkede eller prektige - særlig når vi smertelig har fått erfare at vi ikke er noen av delene. Vi er redde for at andre skal tro at vi tror at vi er bedre enn dem. Det er forferdelig dersom dette hindrer noen i å bli kristne.

Likevel kommer vi ikke bort fra at en kristen lever annerledes. Ikke for å bli frelst, men fordi han eller hun er frelst.

“Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss fra all urett” (1.Joh 1,9).

Det skjer noe med oss når vi bekjenner synd som synd i stedet for å bortforklare og bagatellisere den. Bagatelliserer jeg bare det at jeg baktaler, kjører over fartsgrensen eller stadig lyver litt for å slippe billigere unna, er sjansen stor for at jeg kommer til å gjøre det igjen. Dersom jeg derimot igjen og igjen bekjenner det som synd, blir sjansen mindre.

Riktignok er det med synd som med løvetann. Du luker og luker, men du får nesten aldri med deg hele roten. Og har du fått renset opp så du ikke lenger ser et eneste eksemplar av denne korgplanten, så går det ikke lang tid før de gule hodene stikker fram igjen. Det føles nesten som om all lukingen har vært til ingen nytte.

Det virker omtrent like nytteløst å kjempe mot synd. Den spirer fram igjen før vi har fått snudd oss.

Likevel, det er stor forskjell på en gressplen der en stadig luker løvetann og en gressplen der en aldri luker. Forskjellen er synlig for alle som vil se den.

Og det er like stor forskjell på et liv der konkrete synder bekjennes og et liv der synd bare bagatelliseres eller generaliseres.

Men en ting er sikkert: Synden vil uansett stikke såpass meget fram at ingen av oss får noe å rose seg av, og vi får neppe anledning til å gå rundt og føle oss så meget bedre enn andre.

Når vi fortsetter å lese i Johannes' første brev, ser vi at han nevner enda flere grunner til at en kristen lever annerledes.

“Den som er født av Gud, synder ikke. For den sæd Gud har lagt ned i ham, blir i ham; Han kan ikke lenger synde, fordi han er født av Gud” (3,9). **“Mine kjære, la oss elske hverandre! For kjærligheten er fra Gud, og den som elsker, er født av Gud og kjenner Gud”** (4,7).

Johannes argumenterer altså ut fra gjenfødelsen. Den dagen vi ble kristne, fikk vi Den Hellige Ånd og ble Guds barn. Siden alle barn ligner sine foreldre, må vi også kunne gå ut fra at Guds barn ligner sin himmelske Far. Og ligner de Gud, har de fått del i hans kjærlighet.

Det ville forresten være bent fram forunderlig om det ikke fikk praktiske konsekvenser at Jesus har tatt bolig i oss ved sin Hellige Ånd.

Når utgangspunktet er radikalt nok, skjønner vi det. Dersom en som f.eks. har slått ektefellen, misbrukt sine barn og gjort livet surt for mange andre mennesker, blir en kristen, forventer vi at det skjer forandringer - i alle fall forventer vi at vedkommende skjønner at noe er galt fatt og ber om hjelp til å komme ut av det.

Men hvorfor er det bare i slike drastiske sammenhenger vi venter forandring? Hvorfor forventer vi ikke at det skal skje noe med mindre drastiske ting - baktalelse, brudd på fartsgrensene og såkalte hvite løgner.

Nok en gang: Vi blir aldri syndfrie. Langt ifra.

For oss som sitter med den norske Bibelen, er det lett å misforstå disse versene i den retningen. Men det mener ikke Johannes. Han sier tvert imot at “Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv” (1,8).

Den greske grunnteksten gjør det tydeligere for oss. Det greske verbet har nemlig former med andre betydningsnyanser enn de norske verbene har. Der er det én form av verbet som betegner at en handling stadig gjentar seg eller strekker seg over tid, og en annen form som betegner enkelthandlinger.

Når Johannes sier at en kristen ikke kan synde, bruker han den formen av verbet som betegner at en handling strekker seg over tid. Vi kan oversette det med “leve i synd”. Når han snakker om at en kristen synder, da bruker han den formen av verbet som betegner enkelthandlinger. Vi kan oversette det med “falle i synd”.

Det er ikke bare Johannes som lærer oss at en kristen lever annerledes. Paulus gjør det samme. I Romerbrevet, kapittel 6, går han nettopp til felts mot den misforståelsen at siden en kristen bare kan be om tilgivelse, så gjør det ikke noe om han fortsetter å synde.

“Men Gud være takk! Før var dere slaver under synden, men nå er dere av hjertet blitt lydige mot den lære som ble overgitt dere. Dere ble frigjort fra synden og er blitt slaver for det som er rett og godt.” (Rom 6,16-18).

Synd er ikke bare en betegnelse gledeløse pietister har satt på alt det som er morsomt. Synd er ikke bare enkelthandlinger som gir avveksling og kulør til livet. Synd er en makt som binder! Gir vi den lillefingeren, tar den hele hånda - omtrent opp til albuen. Den er som narkotika. Den gjør oss til slaver.

Frelsen innebærer ikke bare tilgivelse, men også at Jesus begynner å fri oss ut fra den makten som binder og gjør oss til slaver. Det norske ordet “frelse” er faktisk avledet fra “fri hals”. Slavene hadde nemlig en jernring rundt halsen slik at slaveeieren kunne binde dem. Når de fikk friheten, ble ringen tatt vekk.

Vi har med andre ord misforstått totalt dersom vi tror at det er helt problemfritt om vi igjen, frivillig, lar oss binde av den makten Jesus holder på å sette oss fri fra! Nå er det Jesus som er vår Herre, ikke synden.

Nok en gang: Selv om vi kan oppleve forandringer og seire, så er det aldri grunn til overmøt. Gud viser oss nemlig samtidig at synden stikker mye dypere enn vi først trodde. Den når skremmende dybder. Bo Giertz har skildret noe av dette i boka “Steingrunnen”:

“Kampen mot synden er i begynnelsen en ren glede for den vakte sjel (en som vil leve som en kristen). Det er som når gårdbrukeren begynner å rydde rundt sitt nye hus. Steinene flyr av sted og spaden synker i marken. Men når et menneske arbeider i sitt hjertes åker, gjør han litt etter litt den bedrøvelige oppdagelsen at det blir mer stein jo dypere ned han kommer. Han finner stadig nye synder hos seg, og de blir verre å rydde bort jo dypere ned han kommer. De sitter fast i hans indre.

Å bryte ned brennevinsmisbruk og banning, det kan gå på en kveld. Men hovmodet, lysten til å snakke om seg selv eller finne feil hos andre, slikt sitter fast der ennå etter mange måneders kamp.

Så en dag når han kjemper mot synden og går der og bryter stein på hjertets åker så svetten siler, i håp om at han nå endelig en gang skal bli kvitt de siste syndesteinene og få se at det begynner å vokse for alvor - så kjører han spaden fast i bare stein. Han går omkring, graver rundt, skrapper litt og prøver på nytt. Da går den forferdelige sannheten opp for ham: det er steingrunn hele veien.”

Å leve i lyset.

Bibelen beskriver lyset som noe godt og trygt.

Lyset hjelper oss å finne fram i mørket. Det hjelper oss å finne veien til Gud. *"Send ditt lys og din sannhet, la dem lede meg og føre meg til ditt hellige fjell, til dine boliger"* (Sal 43,3).

Lyset gjør oss trygge og glade. *"I skyggen av dine vinger, Gud, søker menneskebarna ly. De får spise seg mette av det beste i ditt hus, du lar dem drikke av din gledes bekk. For hos deg er livets kilde, i ditt lys ser vi lys"* (Sal 36,8-10). *"Salig er det folk som kjenner hyllingsropet og vandrer i ditt lys, Herre. De jubler hele dagen over ditt navn, de løftes ved din rettferd"* (Sal 89,16-17).

Lyset og frelsen hører sammen. Lyset er en viktig del av Guds frelsesinngrep på den ytterste dag: *"Reis deg i stråleglans. For nå kommer ditt lys, Herrens herlighet går opp over deg. Se mørke dekker jorden, det er stummende mørkt over folkene. Men over deg stråler Herren fram, hans herlighet åpenbares over deg. Mot ditt lys skal folkeslag vandre, konger skal gå mot din solrenningsglans"*. (Jes 60 1-3)

Når Bibelen snakker om lys, tenker den omtrent slik vi tenker når vi synger sangen "No livnar det i lundar". Når sola stiger på himmelen, går det mot vår og sommer og da spirer og gror det i naturen rundt oss.

Når Guds lys får skinne, må kulde og mørke vike for varme og lys. Da får vi oppleve åndelig grotid.

Det nye testamente setter lyset og sannheten i forbindelse med hverandre, slik vi også så det i de gammeltestamentlige skriftstedene vi leste. Der lyset skinner, blir synd, løgn og urenheter avslørt.

"Gud er lys, i ham finnes det ikke mørke. Sier vi at vi har samfunn med ham, men vandrer i mørket, da lyver vi og følger ikke sannheten. Men dersom vi vandrer i lyset, slik han selv er i lyset, da har vi samfunn med hverandre, og Jesu, hans Sønnns blod rensar oss for all synd. Sier vi at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv og sannheten er ikke i oss. Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og rensar oss for all uret" (1 Joh 1,5-9).

"Gud er lys!" Og av et slikt utsagn, trekker Johannes følgende logiske slutning: Du kan ikke leve nært Gud og samtidig leve i mørket! Jo nærmere du kommer Gud, jo kraftigere vil lyset skinne på deg.

Og der lyset skinner avsløres synden ubarmhjertig.

Nei forresten, det er ikke sant - den avsløres barmhjertig, for Gud er glad i oss og ønsker ikke at synden skal få skade oss. Det er derfor vi skal bekjenne våre synder.

Legg merke til at Gud ikke tilgir oss først når vi "seirer" over våre synder. Nei, han tilgir oss allerede når vi har vært villige til å bekjenne dem. En kristen som holder på å miste frimodigheten fordi han merker så lite seier, kan finne trøst i det.

Derneft står det at lyset rensar. Det får meg til å tenke på noe vi ofte ser når vi passerer sykehus. Da ser vi et merkelig fiolett lys i noen av vinduene. Det er ultrafiolett lys som er der rett og slett for å drepe bakterier. Gud vil la sitt lys skinne inn over ditt liv for å drepe syndens bakterier så de ikke får utvikle seg.

Eller vi kunne ta et annet bilde: I norske folkeeventyr er det slik at trollene sprekker når sola renner. Og det er faktisk et kristent motiv. De onde kreftene liker ikke lyset. De rett og slett dør av det.

Det er først når vi lever i lyset, vi har samfunn med hverandre. Fellesskapet går i stykker så lenge vi spiller skuespill for hverandre. Et karneval er liksom ikke stedet for det dype fellesskapet.

Legg merke til at vi bruker ordet "bekjenne" både når vi snakker om å bekjenne troen og når vi snakker om å bekjenne synden.

Ordet "bekjenne" kommer egentlig av et gresk ord som betyr "være enig i" eller "si 'ja' til".

Det må igjen bety at når vi bekjenner våre synder, da sier vi "ja" til Guds dom over oss. Da sier vi "Ja, Gud, du har rett når du sier at det og det og det i mitt liv er synd", og vi innrømmer det uten noe som helst forsøk på å bortforklare det, unnskyldte det eller bagatellisere det.

Når vi bekjenner troen, da sier vi "Ja, Gud, jeg er villig til å holde ditt ord for sant når du sier at du har frelst meg av bare nåde for Jesu skyld".

Vær konkret når du bekjenner synd.

Det koster ikke så mye å bekjenne at du er en stor synder. Det koster mer å innrømme at du er en liten tyv.

Det koster ikke så meget å bekjenne at du er egoistisk. Det er nemlig noe som hører med til din natur, og det kan du kanskje ikke gjøre så mye med. Da koster det mer å innrømme at du ikke besøkte Solveig en eneste gang de to ukene hun lå på sykehus, og at du kuttet ned på givertjenesten for å kjøpe en ny salong enda den gamle var helt ok.

Det koster litt, men ikke så mye å innrømme at du har urene tanker. Det er også noe som hører med til din natur, det er til en viss grad begrenset hva du kan gjøre med det, og du må regne med å måtte slite med det store deler av livet. Da koster det mer å innrømme at du leser pornografi. Det er nemlig noe du kan gjøre noe med.

Bekjenn konkret. Da er det mye større sjanse for at atferden blir forandret. Og da erfarer du at synd ikke er så uskyldig likevel.

Vi kan si at det er tre former for syndsbejennelse:

1) Vi skal bekjenne for Gud når vi ber til ham. Vi har mange løfter i Bibelen om at bekjent synd er tilgitt synd. Se 1 Joh 1,9 og Ef 5,13-14.

2) Dersom vi har syndet mot et annet menneske slik at det menneske fremdeles har det vondt eller føler seg såret, da skal vi gå og be det mennesket om forlatelse. Har vi stjålet noe, skal vi levere det tilbake eller erstatte det.

Bibelen har klare ord om dette. *"Dersom du bærer fram et offer til alteret og der kommer til å tenke på at en annen har noe å anklage deg for, så la offergaven ligge foran alteret og gå først og bli forlikt med ham. Kom så og bær fram ditt offer!"* (Matt 5,23-24).

Bibelen sier altså klart at vi skal bekjenne våre synder for Gud og be vår neste om forlatelse når vi har syndet mot ham. Det er noe alle kristne skal gjøre.

Når vi nå skal nevne den tredje formen for syndsbejennelse, så sier Bibelen aldri at alle kristne nødvendigvis skal benytte seg av den. Den er gitt som et tilbud.

3) Dersom vi har bekjent slik vi har snakket om det i de to forrige punktene men fortsatt har vanskelig for å tro at vi har et rett forhold til Gud eller føler at synden gjør det vanskelig å være frimodig overfor andre kristne, inviteres vi til å bekjenne våre synder for en kristen bror eller søster og få tilsagt syndenes forlatelse. Det er det vi pleier å kalle skriftemål.

Syndens forsvinner ikke uten videre etter et skriftemål.

Å skrive er som å luke løvetann. Løvetannen forsvinner ikke så lett fra gressplenen den heller.

Men alle vet at det er stor forskjell på en plen der det lukes ofte og en plen der det aldri lukes.

Forskjellen er faktisk ganske stor.

Tilgivelse.

Jesus fortalte en gang en lignelse om en konge som skulle gjøre opp regnskap. (Matt 18, 21-35).

Først blir det ført fram en tjener som skylder ti tusen talenter, en svimlende sum som tilsvarer mer enn 160 000 årslønner for en vanlig arbeider!

Tjeneren faller ned og ber om kongens nådemodighet til han har fått betalt tilbake alt sammen - hvordan han nå kan forestille seg at han skulle makte det.

Når kongen ser tjenerens fortvilelse, ettergir han hele gjelden - alle de 160 000 årslønnene!

På vei fra kongen møter imidlertid denne tjeneren en annen tjener som skylder ham hundre denarer, en sum som tilsvarer litt mer enn tre måneders lønn.

100 denarer er ingen bagatell, slett ikke. Dersom noen snøt oss for tre måneders lønn, ville vi merke det. Sammenlignet med 160 000 årslønner er imidlertid tre månedslønner nærmest for intet å regne.

Utrolig nok, han som nettopp har fått ettergitt en gjeld som tilsvarer et helt statsbudsjett, føler seg for fattig til å ettergi sin medtjener tre månedslønner.

Han får sin medtjener kastet i fengsel, og synes tydeligvis at han er i sin fulle rett - hvilket han på en måte også er. Det er bare det at i nådens rike kan vi bli veldig fattige når vi insisterer på å kreve vår rett.

Når kongen hører dette, blir han vred. Han har jo gitt avkall på sin rett, og han forventer at en som selv er ettergitt, er villig til å gjøre det samme.

Han som pukker på sin rett mister tilgivelsen!

"Forlat oss vår skyld" ber vi i Fader Vår. De fleste av oss vet at vi trenger å be den bønningen og er takknemlig for at vi får lov til det.

Men denne bønningen har en utfordrende fortsettelse: "...som vi forlater våre skyldnere". Det er altså en sammenheng mellom den tilgivelsen jeg får fra Gud og den jeg skal gi til andre. Er ikke jeg villig til å gi tilgivelse, kan jeg ikke uten videre vente å få tilgivelse heller.

Paulus underviser oss også om denne sammenheng: "**Vær gode mot hverandre, og vis medfølelse, så dere tilgir hverandre slik Gud har tilgitt dere i Kristus**", og "**Som Herren har tilgitt dere, skal dere tilgi hverandre**". (Ef 4,32; Kol 3,13)

"**Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør**" bad Jesus mens han hang på korset og led en smerte og ydmykelse vi knapt kan forestille oss (Luk 23,34).

At Mesteren tenkte på tilgivelse i en så smertefull situasjon, sier litt om hans sinnelag mot oss mennesker.

Samtidig er dette et skriftsted mange har hengt seg litt opp i. Det er ok. at vi skal tilgi dem som synder mot oss av vanvare, sier de. Men det er å gå for langt når det kreves av oss at vi også skal tilgi dem som gjør oss vondt med hensikt. De vet jo hva de gjør, og så gjør de det likevel.

Våren 95 feiret vi 50-årsjubileet for frigjøringen. I den anledningen ble flere av dem som hadde opplevd krigen intervjuet i radio og fjernsyn.

Det som gjorde mest inntrykk var et par intervjuer NRK hadde gjort med folk som hadde sittet i konsentrasjonsleir. Selv etter femti år gjorde det så vondt å minnes uretten og ydmykelsen, at stemmen ble gråtkvalt og tårene begynte å renne.

De ble ikke gjort noe forsøk på å bagatellisere det som hadde hendt eller benekte smerten.

Likevel var de veldig klare på at de hadde tilgitt sine overgripere. De hadde måttet gjøre det både for selv å komme videre og for at verden skulle gå videre.

Jeg tror ikke de jeg hørte på hadde noen kristen bekjennelse. Likevel hadde de oppdaget at det å tilgi sine fiender er å foretrekke framfor å bli sittende fast i bitterhet og ønsket om hevn og gjengjeldelse.

Tilgivelse forutsetter alltid skyld. Det er faktisk ganske meningsløst å snakke om tilgivelse dersom det ikke foreligger en eller annen form for skyld.

"Burde ikke barna våre tilgi oss?" spør mange foreldre. Det foreldrene da bør bli spurt om, er om de innrømmer at de har gjort noe virkelig galt og at de har såret sine barn dypt.

"Burde ikke kirken tilgi oss?" spør mange. Og Kirken bør selvfølgelig det - når de innrømmer at de har gjort noe virkelig galt og er villig til å gjøre opp for seg.

Når jeg kommer til Gud og ber om tilgivelse, trøster han meg aldri med å si "Det var ikke så farlig". Det jeg gjorde var nemlig farlig, mye farligere enn jeg selv har vært villig til å innse. Når Gud tilgir, så gjør han det ikke på grunn av formildende omstendigheter. Han bare tilgir - for Jesu skyld. Jesus har betalt.

Når jeg tilgir deg, sier jeg altså ikke at du ikke har gjort noe galt. Det er jo nettopp fordi du har gjort noe galt, noe virkelig galt, jeg trenger å tilgi deg.

Når jeg tilgir deg, bagatelliserer jeg ikke min egen smerte. Kanskje har du gjort noe mot meg som har gjort vondt i årevis, og som jeg fortsatt vil føle smerte ved.

Når jeg tilgir, betyr ikke det uten videre at jeg glemmer. Jødene kan ikke glemme Auschwitz. En som er misbrukt kan ikke bare glemme overgrepet.

Jeg tilgir heller ikke fordi du har fortjent det eller fordi du har krav på det. Tilgivelse er bare noe vi kan gi, ikke noe vi kan kreve. Mennesker som går rundt og krever tilgivelse, er forferdelig utidige.

Jeg tilgir deg fordi jeg selv helt ufortjent er tilgitt av Gud.

Når jeg tilgir, gir jeg avkall på alle former for hevn. Jeg slutter å kreve at du skal "betale tilbake" på noen som helst måte. Det kan du jo som regel heller ikke.

Så vil jeg gi deg mulighet for og tid til å bygge opp igjen den tilliten du ødela da du syndet. Jeg vil ikke bruke den gamle uretten mot deg mer - dersom det da ikke er fare for at du kan komme til å skade eller såre enda flere.

Dersom jeg ikke tilgir, går det først og fremst ut over meg selv.

Da går kreftene mine med til å vedlikeholde hat og bitterhet, og kan hende driver jeg også på med å straffe meg selv.

Tilgivelsen setter meg fri fra den makten den som har gjort urett har hatt over meg!

"Tilgi hverandre" formaner de bibelske forfattere gang på gang.

Det må bety at også de første kristne syndet mot hverandre. Og det er ikke å undre seg over, for de var, i likhet med oss, frelste syndere. Og frelste syndere som ennå sliter med sin syndige natur, vil garantert synde slik at det også går ut over andre mennesker - foreldre, barn, ektefelle, arbeidskamerater, menighetslemmer, naboer, og alle du kan tenke deg.

Det store spørsmålet er ikke om vi kommer til å synde mot hverandre, men hva vi gjør etter at vi har oppdaget at vi har syndet.

Forhåpentligvis er vi sunne nok til å be hverandre om tilgivelse.

Og om jeg ikke makter å tilgi?

Da kan jeg be Gud om å gjøre meg villig. Jo mer jeg ser at han har ettergitt meg 160 000 årsverk, jo mer kan jeg tilgi dem som har tatt fra meg noen måneders lønn.

Formaning.

“Ja”, sier doktor Berg under legevisitten, “operasjonen ser ut til å ha vært meget vellykket, prøvene er fine, og i dag skal du få lov til å stå opp og gå litt. Søster Anne kommer og hjelper deg om en halv times tid”.

“Du verden”, smiler fru Olsen fra sykesengen, “jeg trodde ikke det sto så bra til med meg. Jeg er virkelig glad for at du gir meg så positive meldinger. Men, ærlig talt, jeg føler meg elendig, så jeg tror faktisk jeg bør holde sengen i dag også”.

“Ikke tale om”, sier legen, bestemt, men med et hyggelig smil. “Her lar vi ikke pasientene ligge en dag mer enn høyst nødvendig. Du blir ikke friskere av å ligge. Tvert imot, det er veldig viktig at alle kroppsfunksjonene kommer i gang igjen. Jeg vet hvordan du føler deg akkurat nå. Men likevel, opp skal du!”

Fru Olsen sukker. Langt inne i seg skjønner hun at legen har rett. Men hun skulle gitt meget for å få slippe å stå opp. Hun gleder seg ikke til søster Anne kommer.

Det var en formaning fru Olsen fikk fra legen sin.

Det bibelske ordet “formaning” betyr både irettesettelse, oppmuntring og trøst.

Fru Olsen ble oppmuntret og trøstet. Hun fikk høre at operasjonen var gått bra og at hun så helt avgjort var på bedringens vei.

Men hun trengte også en irettesettelse. Hadde hun blitt liggende, hadde helbredelsesprosessen blitt stoppet litt opp. Og det ville legen heldigvis ikke godta.

Når de bibelske forfattere formaner sine lesere, gjør de det alltid med utgangspunkt i det som er bra. “Bli hva du er”, er hovedbudskapet: Jesus har fridd deg ut, så ikke la deg binde igjen. Jesus har tatt bolig i deg ved sin Hellige Ånd, så la Ånden få slippe til i livet ditt.

Du trenger ikke formaningene for å bli frelst. Du er frelst - gratis av bare nåde og ved tro.

Det er fordi du allerede er frelst, du trenger dem. De er ment som en hjelp til å leve det nye livet. De skal hindre at du nok en gang lar deg binde av syndens makt. De skal også oppmuntre deg til å gjøre vel mot din neste.

I Paulus' første brev til tessalonikerne finner vi et par klare eksempler på at formaningenens hovedbudskap er “Bli hva du allerede er”. Det står i utgangspunktet veldig bra til med denne nye menigheten. Men det er ingen grunn til å hvile på sine laurbær.

“For øvrig, brødre, ber og formaner vi dere i Herren Jesus: Dere har mottatt og lært av oss hvordan dere bør leve og være Gud til behag, og slik lever dere allerede. Men dere må gjøre enda større fremskritt i dette” (1 Tess 4,1).

“Om kjærligheten til brødrene behøver vi ikke skrive til dere, for dere har selv lært av Gud å elske hverandre. Og dere viser denne kjærlighet mot alle brødrene i hele Makedonia. Like fullt formaner vi dere, brødre, til å gjøre enda større fremskritt” (1 Tess 4,9-10).

Paulus, som bruker all sin kraft og energi på å forkynne at en ikke må tenke på å gjøre fremskritt for å fortjene frelsen, han har ingen ting imot at en gjør fremskritt etter at en er frelst. I det perspektivet er fremskritt bare av det gode.

Det er ikke sant at evangeliet er pasifiserende. Etter at Paulus har forkynt Guds ufortjente nåde for menighetslederen Titus, fortsetter han: **“Dette er et troverdig ord, og jeg vil at du skal innprente det jeg har sagt, så de som er kommet til tro på Gud, blir ivrige etter å gjøre gode gjerninger. Alt dette er godt og**

gagnlig for menneskene” (Tit 3,8). Evangeliet fungerer altså slik at det skapes gode gjerninger!

Paulus har bygget opp mange av brevene sine slik at de understreker nettopp dette.

Både Romerbrevet, Galaterbrevet, Efeserbrevet og Kolosserbrevet starter med å forkynne evangeliet, frelse og rettferdiggjort av tro alene, uten fortjeneste.

Men alle disse brevene avslutter med en formaningsdel der han forkynner hvilke konsekvenser evangeliet har for de troendes liv.

Vi kommer så ofte i skade for å gjøre det motsatte. Først forkynner vi formaningene, og så avslutter vi med å si at om vi ikke skulle makte å leve opp til dem, så er det ikke så farlig. Vi har jo evangeliet å falle tilbake på.

Slik ville det ikke falle Paulus inn å forkynne. Når han har forkynt formaningene, lar han dem henge der! Han sier ikke at det ikke er så farlig om vi ikke lever etter dem. Det er viktig, veldig viktig, at vi ikke lar oss binde av synden, at vi fortsetter å følge Jesus og at vi lever slik at våre medkristne og våre medmennesker kan nyte godt av våre gode gjerninger.

Det er ikke bare de bibelske forfattere som formaner menighetene de skriver til. De oppfordrer oss faktisk til å formane hverandre!

“Vi formaner dere, brødre: Vis til rette dem som lever et uordentlig liv, sett mot i de motløse, ta dere av de svake, og vær overbærende med alle”, sier Paulus (1.Tess 5,14).

“Dere skal oppmuntre hverandre hver dag, så lenge et heiter i dag, for at ingen av dere skal la seg bedra av synden og bli forherdet” sier forfatteren av Hebreerbrevet (Hebr 3,13).

Doktor Berg hadde ikke vist fru Olsen kjærlighet ved å la henne bli liggende, selv om det var det hun hadde mest lyst til. Doktor Berg hadde en kjærlighet som fikk han til å ta risken på å bli upopulær. Han så at det var viktigere at fru Olsen ble frisk igjen fortest mulig enn at hun hadde bare gode følelser for legen sin.

Nå er jeg ikke i tvil om at det på sykehuset finnes mange pasienter som opplever Dr. Berg som hard og ufølsom. Jeg tror til og med det er noen som rotter seg sammen og snakker stygt om ham. Kanskje oppleves det til og med litt hyggelig og fellesskapsfremmende å sitte der og forsikre hverandre om at det en mest av alt trenger er å få slappe av, at en ikke må kreve for meget av seg selv, og at tiden leger alle sår.

En blir bare ikke frisk av det.

Men dersom jeg kommer for å formane deg, kunne du fort si: “Hvem tror du egentlig at du er? Du tror kanskje at du har alt ditt på det tørre? Du føler deg kanskje bedre enn meg?” Kanskje begynte du også å snakke om en viss bjelke og en tilsvarende flis.

Og når du kommer for å formane meg, kunne jeg kvittere med noe av det samme.

Bibelen har selv forutsett at vi kan reagere på denne måten. Den har til og med forutsett at det kan hende vi formaner hverandre ut fra et helt galt sinnelag, et sinnelag som vil fremheve seg selv på bekostning av den andre.

“Brødre, dersom noen blir grepet i et feiltrinn, så må dere som lever ved Ånden vise ham til rette. Men gjør det med varmsnet, og pass deg selv, så ikke du også blir fristet” (Gal 6,1).

Dersom jeg formaner deg i dag, har jeg ingen grunn til overmot. Det kan være jeg som trenger din formaning i morgen. Du er ikke bedre enn meg, og jeg er ikke bedre enn deg.

Men vi kan ikke bruke dette som unnskyldning - verken for å ta imot eller gi en formaning.

Hva er tro?

En dag var det en mann som kom og spurte om Jesus kunne hjelpe gutten hans. Gutten var plaget av en ond ånd. (Mark 9,14-29)

"Om jeg kan", svarte Jesus. "Alt er mulig for den som tror".

Da ropte guttens far spontant: "Jeg tror".

Men så merket han antakelig at troen hans var både svak og mangelfull. Han måtte rope i sin nød: "Hjelp meg i min vantrø".

Gutten fikk hjelp!

Det var nemlig ikke troens styrke, men troens retning som var viktig. Det som var viktig, var at det var Jesus han trodde på - og at han kom til ham.

"Tro er å komme til Jesus", sa ofte de gamle predikantene når de skulle beskrive den troen som frelser oss. Derek Swann har i et lite hefte uttrykt det slik:

Tenk deg at det er noe i veien med bilen og at en hel gjeng med bilmekanikere, både profesjonelle og amatører, har gått opp å finne feilen. Da lytter du med interesse når en av dine venner legger ut om den fantastiske bilmekanikeren som tar seg av hans bil. Med stor tilfredshet forteller han at mannen er et geni, han har aldri mislykkes i å finne feilen og rette på den. Vennen din sier at han har full tillit til denne bilmekanikeren og at han stoler på ham i ett og alt som har med bilen og gjøre.

Nå vil det aldri falle oss inn å si: "Jeg skulle ønske jeg kunne få en slik tro". Det ville være en helt irrelevant bemerkning. Det er ikke troen vi trenger, men bilmekanikeren. Troen kan ikke reparere bilen, men det kan en god mekaniker.

Det er personen vi må finne, ikke troen på ham.

En frelsende tro er en tro som kommer til Frelseren.

Når vi kommer til Jesus, er det aldri bare fordi vi har funnet på det selv. Tanken ville ikke engang ha streift oss dersom ikke Gud selv hadde tatt initiativet til det. "**Ingen kan komme til meg uten at Faderen som har sendt meg, drar ham; og jeg skal reise ham opp på den siste dag**", sa Jesus (Joh 6,44)

Når vi sier at vi må tro for å bli frelst, betyr det altså ikke at vi først må prestere tro på egen hånd, og på den måten gjøre oss kvalifisert til å ta imot frelsen. Troen er ikke et redskap vi tar imot frelsen med. Troen er en del av frelsen. Når vi begynner å føle oss tiltrukket av Jesus, har han allerede begynt å arbeide med oss.

Og når det går opp for oss, kan vi komme til Jesus med enda større trygghet. Gud ville aldri ha begynt å dra oss, dersom han ikke mente alvor. Og Jesus selv sa: "**Den som kommer til meg, vil jeg ikke støte bort**" (Joh 6,37)

Troen er ikke en gave vi gir til Gud. Den er tvert imot en gave han gir til oss.

Han har på en helt spesiell måte lovt å gi oss den gaven når vi hører eller leser hans ord. "**Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord**", sier Paulus (Rom 10,17).

Vi hjelper ikke noen til tro ved å mase på dem. Vi hjelper dem ved å forkynne for dem. Der Guds Ord blir lest eller hørt, skapes det tro!

Det er derfor foreldre forteller barna sine om Jesus. Det er derfor vi sender ut misjonærer. Det er derfor vi trykker Bibler og gir ut kristen litteratur.

Det er derfor forkynnelsen er en så uunnværlig del av det kristne fellesskapet. Luther sa det veldig sterkt: "**Der hvor Guds Ord ikke blir forkynt, er det bedre at en verken synger eller leser eller kommer sammen**".

Tro og gjerninger er ofte framstilt som motsetninger i Det nye testamente.

Vi klarer nemlig aldri å leve slik at vi fortjener å få noe fra Gud, uansett hvor mye vi tar oss sammen.

Tro er å ta sjansen på, og være åpen for, at Gud vil gi oss *alt* gratis, uten fortjeneste og av bare nåde - enten det er frelse, utfrielse, kristen vekst eller nådegaver.

"To menn gikk opp til templet for å be. Den ene var fariseer og den andre tollar. Fariseeren stilte seg opp og bad slik: 'Gud, jeg takker deg for at jeg ikke er som andre mennesker...'

... Tollaren sto langt nede og ville ikke engang løfte blikket mot himmelen, men slo seg for brystet og sa: 'Gud vær meg syndar nådig'.

Jeg sier dere: Tollaren gikk hjem rettferdig for Gud, den andre ikke. For den som setter seg selv høyt, skal settes lavt, og den som setter seg selv lavt, skal settes høyt" (Luk 18,10-14).

Fariseeren følte seg antakelig rik. Han trodde også på Guds nåde. Han tok ikke æren sely, men takket Gud for at han ikke var som andre mennesker.

Tollaren følte seg nok heller fattig der han sto. Han hadde ikke noe å vise til. Han hadde så få bevis for at Gud hadde gjort noe i livet hans. Han kunne ikke rose seg av åndelig vekst, og det var smått med rike opplevelser.

Men det var likevel han som fikk gå beriket hjem. Han kom til Gud i tro, uten å ha noe å vise til. Og Gud gav han helt ufortjent sin rike nåde.

Det er en som har sagt at fariseerne tenkte slik om Guds nåde: "Dersom jeg bare kommer et skritt imot Gud, vil han komme 999 skritt imot meg".

En kristen er en som har oppdaget at til og med dette første skrittet er for vanskelig. Han våger å tro at Gud vil komme alle de 1000 skrittene imot ham.

Uansett hva du trenger fra Gud - frelse, helbredelse, åndelig fornyelse, kraft til tjenesten, ny frimodighet - vil Gud gi deg det gratis.

Våg å tro på ham.

Vi kommer ikke unna at Det nye testamente også bruker ordet "tro" i betydningen "holde for sant".

De kristnes enhet er blant annet betinget av at vi har del i "én tro" (Ef 4,5). Det er derfor trosbekjennelsen lyder ved de fleste gudstjenester.

Når Paulus bad for menighetene, bad han ofte om at de måtte få mer kunnskap - både om hvordan Gud er og hva han vil med oss. Kirken trenger ikke bare forkynnere og evangelister, men også lærere.

Rett lære er imidlertid aldri noen garanti for at vi har det rett med Gud. "**Du tror at Gud er én? Det gjør du rett i. Også de onde ånder tror det - og skjelver**", sier Jacob (Jak 2,19).

Troen skal ikke bare fylle hodet. Den skal prege livet!

Tro er tillit. Jeg tror på Jesus når jeg stoler på ham og overlater mitt liv til ham.

Når jeg tror at Gud gir meg alt gratis, slutter jeg å prøve å gjøre meg fortjent til hans gaver.

Når jeg tror at Jesus er min lege, må jeg være villig til å legge meg på hans operasjonsbord.

Når Jesus sier "Følg meg!", er jeg villig til å følge ham.

Når jeg tror at Bibelen er Guds ord, prøver jeg å leve etter det.

Hellig.

“Kom nära mig, du mänskobarn, kom nära mig”, synger vi. Vi blir fort enige om at det er godt å komme nær Gud.

Nettopp derfor blir vi både forvirret og irritert når vi støter på bibelvers som sier akkurat det motsatte.

Og det er mange av dem.

Da Moses en gang var ute og gjette småfeet for sin svigerfar, åpenbarte Gud seg for ham i en brennende tornebusk. Moses ville gå nærmere for å se hva dette kunne være for noe, men han ble stoppet. Det var Gud selv som stoppet ham. Gud sa: **“Kom ikke nærmere! Ta dine sko av deg! For det stedet du står på er hellig jord. Jeg er din fars Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud”**.

“Da skjulte Moses ansiktet; for han våget ikke å se på Gud” (2 Mos 3,5-6).

Moses ville neppe ha beskrevet det han følte med ordene “Det var så godt å være nært Gud”. Det å kjenne ærefrykt kan ikke bare beskrives som godt.

Israels folk følte det heller ikke godt da Gud åpenbarte seg på Sinai. De fikk også høre at de ikke måtte komme nærmere. **“Ta dere i vare for å gå opp på fjellet! Kom ikke nær foten av det! Enhver som kommer nær fjellet, skal miste livet”** (2 Mos 19,12).

Til tross for at de skulle holde avstand til Den Hellige Gud, måtte de rense seg og hellige seg. **“Gå til folket og si at de skal hellige seg i dag og i morgen! La dem vaske klærne sine og holde seg ferdige den tredje dagen. For da vil Herren stige ned på Sinai-fjellet mens hele folket ser på”** (2 Mos 19,10-11).

Alle sikkerhetsforskrifter til tross, Gud overvældet dem. **“Hele folket hørte tordenbraket og hornlåten og så lynene og fjellet i røk. Da de så og hørte dette, skalv de av redsel og holdt seg langt borte”** (2 Mos 20,18+19).

Det var ikke bare godt å være nær Gud.

Når Gud blir stor, blir vi nemlig selv så små. Når han åpenbarer sin renhet, blir vi så skitne. Når han åpenbarer sin vilje, ser vi vår egen synd.

Gud er ikke vår likemann. Han er ikke på vårt nivå. Han er ikke en jevnbyrdig kamerat. Han er ikke en snill bestefar.

Han er Den Hellige og Allmektige Gud.

Og det føles ikke alltid behagelig.

Det hebraiske ordet for "hellig" betyr først og fremst noe i retning av avsondret, utskilt, noe som er tatt ut av vanlig bruk. Dernest betegner det det opphøyde og majestetiske.

Det greske ordet har omtrent den samme betydningen.

Gud vil at vi skal komme nærmere.

Men det er, og det skal være, en grense mellom oss og Gud. Den grensen skal vi nærme oss med ærefrykt og respekt. Skaperen er nemlig så opphøyet og så annerledes i forhold til alt det skapte. Den hellige Gud tåler ikke synd, og synderen må skjelve for ham.

Gud er ikke bare hellig i sin dom og sin vrede over synden. Han er også hellig i sin kjærlighet til menneskene. Han overvelder like meget når han griper inn til frelse. Det er den Gud vi elsker som vi samtidig frykter.

“Han har sendt sitt folk forløsning og fastsatt sin pakt for evig. Hellig og fryktinngytende er hans navn” (Sal 11,9).

Ikke bare Det gamle, men også Det nye testamente forteller om mennesker som ble redde også når Gud grep inn til frelse.

Skulle vi prøve oss på en meget ufullkommen sammenligning, kunne vi sammenligne Gud med elektrisk kraft.

Elektrisk kraft er et gode, for ikke å si en velsignelse. Vi trenger den, og vi er avhengige av den.

Men den må behandles med respekt. En må være dum dersom en omgås høyspenning på en skjodesløs måte. En er ikke bare dum, men en utsetter seg for livsfare.

Vi sa at ordet “hellig” betyr noe i retning av avsondret, tatt ut av vanlig bruk.

Vi gikk ikke ofte i kirken da jeg var barn. Det var nesten bare på julaften vi gjorde det.

Men når vi en sjelden gang gikk, var det høytid. Vi hadde søndagsklær. Lua måtte av. Og vi snakket ikke høyt. Ja, det skulle helst ikke snakkes i det hele tatt. Vi var jo i kirken.

Alteret var det noe helt spesielt med. Kirketjeneren gikk ikke engang innenfor alterringen når han tente lysene. Han sto på siden av alteret og strekte seg inn mot midten der den syvarmede lysestaken sto. Eller han hadde en lang stang med et fyr-tøy på.

Selvsagt var det upraktisk. Men det lærte meg noe om det hellige.

Hvordan vil vi i dag lære våre barn at Gud er en hellig Gud? Hvordan kan våre medmennesker se at det er en hellig Gud vi tror på?

Moses tok av seg skoene. Israels folk vasket klærne sine. Hva gjør vi?

Det at vi kan komme til Gud akkurat som vi er, er ikke det samme som at Gud ikke tar det så nøye.

“Han som kalte dere, er hellig; så vær også dere hellige i all deres ferd”, sier Peter til menigheten han skriver til (1 Pet 1,15).

Guds folk, menigheten, skal altså også være tatt ut av vanlig bruk og innviet til Herren.

For noen år siden var “Et hellig folk” mottoet for et større ungdomsstevne. Arrangørene hadde til og med laget T-skjorter med dette mottoet.

Men så skulle en til å kle på seg disse skjortene.

Da var det både den ene og den andre som begynte å føle at en slik skjorte kunne en da ikke bære. Ikke var en verdig til det, og hva måtte ikke folk tro?

Noe ble i alle fall tydelig i denne prosessen.

For det første er det fremmed for oss å se på oss selv som hellige - og det til tross for at Bibelen gang på gang sier at det er nettopp det vi er når vi har tatt imot Jesus.

For det andre misforstår vi og tror at vi må være feilfrie for å være hellige. Men vi er ikke hellige fordi vi har klart å leve rett. Vi er hellige fordi Den Hellige har tatt bolig i oss og fordi Den Hellige har tatt oss ut av vanlig bruk og innviet oss til seg.

For det tredje begynner vi å skjønne at det ville være merkelig om ikke Jesu nærvær i våre liv hadde konsekvenser for den måten vi lever på. Det er som det skal være at andre ser at vi lever annerledes - eller at vi i alle fall ønsker å leve annerledes.

Vår Himmelske Far er Den Hellige Gud.

Det er fantastisk at Den Hellige og Store Gud vil ha noe som helst med oss å gjøre, vi som både er syndige, skrøpelige og små. Men det er nettopp det han vil - nemlig komme helt ned til oss.

“Så sier han som er høyt opphøyet, som troner evig og heter Den Hellige: I det høye og hellige bor jeg og hos den som er knust og nedbøyd i ånden. Jeg vil vekke de nedbøydets ånd til liv og gjøre de knustes hjerter levende” (Jes 57,15).

Gud er Gud.

Hvordan bør egentlig Gud være?

Noen forslag kan vi komme med: Han skal, for det første, være kjærlighet. Så skal han gjøre livet vårt harmonisk. Han skal holde alt det onde og smertefulle borte fra oss. Han skal se gjennom fingrene med synd. Og det bør på en eller annen måte lønne seg å tro på ham.

Et ny-religiøst blad gjør det til og med klart at Gud mer enn gjerne vil være slik vi vil ha ham: *“Gud har skjønt at vi vil ha sannheten formidlet ikke bare i moderne og forståelig språk, men også med oppdaterte holdninger. I dag trenger verden en fordomsfri Gud som viser at det ikke er noe som heter synd og skam og straff og evig pine og grunn til skyldfølelse. Vi trenger en Gud som stiller opp på at sex ikke er synd, tvert imot; at penger ikke er noen fæle greier, tvert imot; at kjærlighet til en selv ikke er en egotrip, tvert imot.”*

Det er bare en hake ved dette: Bibelens Gud har aldri spurt oss om hvordan han bør være. Han bare er - høyt hevet over hva vi mener om ham

Det er ikke vi som skal skape oss en gud i vårt eget bilde. Det er tvert imot Gud som har skapt oss i sitt bilde. Det er ikke Gud som tilpasser seg til våre krav. Det er vi som må tilpasse oss til hans. Han er ikke til for å realisere vår plan, men det er vi som er til for å realisere hans.

Gud er overhodet ikke avhengig av oss. Han er ikke engang avhengig av at vi tror på ham. Han er den samme uansett.

Når vi møter Gud, møter vi på en måte veggen. Er vi uforberedt på det, kan sammenstøtet bli heller kraftig.

“Gud er Gud, om alle land lå øde. Gud er Gud, om alle mann var døde”, synger vi. Verselinjene er mer provoserende enn vi til vanlig tenker over.

I lengden er det faktisk ganske vanskelig å tro på en gud vi har skapt i vårt eget bilde. Livet byr nemlig både på det uforutsigelige, det ubegripelige, det skremmende, det smertefulle og det onde.

Vårt hjemmelagede gudsbildet er ikke engang bærekraftig nok til å tåle nyhetene vi ser på TV.

Bibelen, derimot, presenterer oss for den Gud som er bærekraftig nok. Den viser oss ham som er Herre over hele tilværelsen. Selv om vi for lenge siden har mistet kontrollen, har ikke Gud mistet den

Livet var ikke enkelt for dem som skrev salmene i Det gamle testamente.

“Hvorfor?” spurte de når livet gjorde vondt og følte urettferdig. “Hvor lenge?” spurte de når de syntes at Gud, som de hadde satt sin lit til, drøyet altfor lenge med å gripe inn. De kom til Gud med sine spørsmål, sin undring og sitt raseri.

Enda viktigere: De *ble* hos Gud til de klarte å stole på ham igjen - på tross av at de fortsatt ikke skjønnte ham eller fikk svar på alle sine spørsmål.

Spørsmålene “Hvorfor?” og “Hvor lenge?” stiller vi fremdeles - i undring og i raseri.

Spørsmålet er bare om vi blir hos Gud til vi igjen har fått erfare at han er til å stole på - selv om han er annerledes.

Jeremia måtte mange ganger justere sitt gudsbilde.

Profeten hadde gitt sitt liv til Gud. Men hva hadde han igjen for det? Tilsynelatende svært lite! Han opplevde at folk prøvde å snikmyrde ham. Han mistet alle sine venner. Han ble forfulgt. Han måtte tilbringe uker nede i en brønn med søle til knes. Og til alt overmål så det ut til at de onde og ugudelige hadde det meget bedre enn han som hadde overgitt seg til Gud.

Jeremia visste at Gud er Gud og at det ikke hjelper å protestere. Likevel, han måtte bare få det ut: *“Herre, du har alltid*

rett når jeg fører sak mot deg. Likevel må jeg gå i rette med deg. Hvorfor...”

Jeremia hadde ganske meget han måtte få ut. Vi kan lese om det i Jeremias bok, kapitlene 12, 15 og 20.

Fikk Jeremia svar på alle sine spørsmål?

Egentlig ikke. Men han *ble* i alle fall hos Gud.

Han må ha lært at Gud var til å stole på, for han var trofast mot sitt kall i omtrent 50 år.

Til og med Moses møtte veggen.

Han var en mann utvalgt av Gud. Mosebøkene avslutter med å si om han at *“Aldri mer sto det fram i Israel en profet som Moses, som Herren gav seg til kjenne for, ansikt til ansikt”* (5 Mos 34,10).

Men Gud nektet likevel den store profeten å komme inn i det landet han hadde ført israelittene mot i mer enn 40 år. Gud straffet Moses på denne måten!

Prøver vi å sette oss inn de tankene og følelsene Moses må ha hatt i denne situasjonen, kan det hende vi får noe å undre oss over.

Moses protesterte ikke på Guds dom. Han ble hos Gud og tjente ham videre. Han må ha visst at Gud er Gud, og at han er til å stole på - uansett.

Påfallende mange av Sangene i Salmeboken og Sangboken er også skrevet av mennesker som ganske ettertrykkelig har møtt veggen i forhold til Gud.

Vi skal nøye oss med bare et par eksempler.

Sognepresten Vilhelm Malmberg skrev sangen “Styr du min vandring, Frelser så kjær, slik at den leder dit hvor du er” (Sangboken nr 377) rett etter at han i løpet av tre måneder hadde mistet sin kone og to barn i en tyfusepidemi rundt århundreskiftet.

Den gamle kirketjeneren fant sin sogneprest i en sørgelig forfatning. Midt i sin sorg fikk sognepresten, etter vår moderne mening, en altfor tøff sjelesorg. Kirketjeneren gikk stille bort til ham og hvisket: “Herren sa tredje gang: Simon, Jonas sønn, elsker du meg?”

Og disse ordene hadde en forunderlig virkning på soknepresten. Vi hadde forstått ham dersom han hadde blitt rasende og skjelt ut kirketjeneren sin. Men han gjorde ikke det. Tvert imot, han begynte å leve og fungere igjen - med troen i behold.

Hans Nielsen Hauge satt i fengsel i Trondheim da han julaften 1799, skrev sangen “Jeg er hos Gud i nåde”. Rett før hadde han som skulle hatt mer enn nok med sine egne bekymringer, skrevet et langt trøstebrev til tre av sine venner som også satt i fengsel. (Sangboken 346. Salmeboken 77)

Vi kommer aldri til å forstå Gud fullt ut.

Men noe kan vi være sikre på:

Gud er hos oss også når livet viser seg fra sin vanskeligste side. Han forlater oss aldri i smerten. Til og med når vi går gjennom dødsskyggenes dal, går han med oss.

Gud er fremdeles glad i oss, også når vi opplever det overveldende, det ubegripelige, det skremmende, det smertefulle og det onde. “Jeg er i Herrens hender i alt som med meg skjer”, synger vi i en salme.

Det viktigste for Gud er at vi blir frelst og bevart - ikke at vi har det godt.

Gud har ikke lovet oss et smertefritt liv her i denne verden. Men han har lovet at en gang skal han skape en ny himmel og en ny jord der alt som heter sorg, tårer og smerte er borte.

(Det ny-religiøse sitatet er tatt fra en bokanmeldelse i medlemsbladet for bokklubben “Energica”, nr 3, 1997.)

Guds kjærlighet.

Gud er hellig i sin vrede.

Bibelen har mer enn nok eksempler på at Gud griper inn med vrede, straff og dom når mennesker lenge nok har stått ham imot og ikke tatt imot alle de advarslene han har gitt dem.

Men Gud er også hellig i sin kjærlighet.

På tross av at Israels folk stadig sto ham imot, gjorde opprør mot ham, og syndet ham rett opp i ansiktet, kjempet det en kjærlighet i ham, en kjærlighet som vant over vreden. Gud har gjennom et par av profetene fortalt oss om denne kampen som foregår inne i ham.

"Er Efraim min dyrebare sønn og mitt kjæreste barn? Så ofte jeg taler imot ham, må jeg tenke på ham med velvilje. Derfor slår mitt hjerte i medynk med ham, jeg må forbarme meg over ham, lyder ordet fra Herren" (Jer 31,20).

"Hvordan kan jeg oppgi deg, Efraim, og la deg fare, Israel... Hjertet vender seg i meg, all min medlidenhet våkner. Jeg vil ikke følge min brennende vrede, vil ikke legge Efraim øde igjen. For jeg er Gud, og ikke et menneske, hellig midt iblant dere; jeg kommer ikke med harme" (Hos 11,8-9).

Det er noe av denne dobbeltheten vi ser når Jesus dør på Golgata. Guds vrede over synden er så stor at den må straffes med døden. Samtidig er Guds kjærlighet så stor at han gjennom sin egen kjære Sønn tar straffen for oss.

Gud har vist sin kjærlighet mange ganger og på mange måter. Men ingen steder har han vist den så klart som på Golgata på langfredag.

Et barn kan spørre om så mangt. Det skammer seg ikke for å klatre opp på fars fang og spørre: "Pappa, er du glad i meg?"

Og forhåpentligvis svarer far "ja" på det spørsmålet.

Da stiller barnet et spørsmål til, et spørsmål bare et barn kan stille: "Hvor glad er du i meg, pappa?"

Og mens jordiske fedre ofte har vanskelig for å svare på et spørsmål som er vinklet på den måten, så har faktisk Bibelen fortalt oss hva Gud svarer dersom vi stiller ham det samme spørsmålet. Han svarer at han elsker oss like høyt som han elsker sin egen Sønn!

"Likesom Faderen har elsket meg, har jeg elsket dere" (Joh 15,9), sa Jesus til disiplene sine. Og i sin yppersteprestlige bønn sa han: *"Da vil verden skjønne at du har sendt meg, og at du har elsket dem slik du har elsket meg"* (Joh 17,23).

"Dere elskede" er nesten en tittel Paulus tiltaler alle kristne med. *"Jeg hilser dere alle som er elsket av Gud"* (Rom 1,7). *"Dere er Guds utvalgte, hellige og elsket av ham"* (Kol 3,12). *"Brødre, som er elsket av Herren"* (2 Tess 2,13).

Paulus ber om at de kristne i Efesos *"sammen med de hellige blir i stand til å fatte lengden og bredden, høyden og dybden, ja, kjenne hele Kristi kjærlighet som overgår all forstand og bli fylt av hele Guds fylde"* (Ef 3,18f). Og den bønningen trenger vi å be for vår egen del. Jesu kjærlighet til oss er helt ufattelig.

Den menneskelige kjærligheten blir ofte kalt "eros". Den retter seg først og fremst mot det som er "elskverdig".

Skulle vi gjengi hva psykologien har funnet ut om hvilke mennesker vi liker og gjerne vil gjøre vel imot, så blir det: De som mener det samme som oss, for de er så fornuftige. De som til en viss grad kan dekke våre behov. De som liker oss, for de har så god smak. De som ser rimelig bra ut, for vi skuer faktisk hunden på hårene.

Så er vi ganske villige til å hjelpe så lenge det ikke koster oss for meget anstrengelse, tid eller penger.

Kort sagt, vi elsker ikke hvem som helst.

Den bibelske kjærligheten kalles ofte "agape". Den er vesentlig forskjellig fra den menneskelige kjærligheten.

Det som kjennetegner agape er tre ting:

For det første er den handling mer enn følelser. Selv Det lille evangelium i Joh 3,16 viser det. *"For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv"*.

For det andre retter den seg også mot den som er helt uverdigg og på ingen måte har fortjent det. *"For mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige. For knapt nok vil noen gå i døden for en rettferdig - skjønt for en som er god, kunne kanskje noen ta på seg å dø. Men Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere"* (Rom 5,6-8). Legg merke til hva som sies: Kristus døde mens vi var skrøpelige, ugudelige og syndere!

For det tredje er agape en kjærlighet som er villig til å ofre seg. De versene vi nettopp har sitert, viser dette mer enn klart nok.

Det er slik Gud har elsket oss. Dersom Guds kjærlighet bare var "eros", hadde vi ikke hatt en sjanse. Men Gud elsket oss med "agape", og det ble vår redning.

Det er med kjærligheten som det er med så mange av de tingene Gud gir oss. Han ønsker ikke at det bare skal stoppe opp hos oss, men at det skal flyte videre til andre. Gud har kjærlighet nok, så vi behøver ikke være reddet for å gå tomme.

"Mine kjære, har Gud elsket oss slik, da skylder også vi å elske hverandre", sier Johannes (1 Joh 4,11).

"Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre", sa Jesus til disiplene sine etter at han hadde vasket føttene deres.

Den kjente lignelsen om Den barmhjertige samaritan lærer oss meget om agape. (Luk 10,30-35)

Det er noen som mener at denne skikkelsen er et bilde på Jesus og det han gjorde for oss. Det er neppe en rett tolkning av teksten. Likevel: Den barmhjertige samaritan viser oss nettopp noe av Jesu sinnelag. Jesu sinnelag skal nemlig flyte inn i oss og ut til vår neste.

Hvorfor husker vi Den barmhjertige samaritan? Det er flere grunner:

For det første fordi han gjorde noe. Hadde han bare hatt medlidenhet som ikke ble omsatt i praksis, hadde vi neppe husket ham. Det kostet ham både tid og krefter å hjelpe den sårede.

For det andre hjalp han en av sine fiender. Samaritanene ble nemlig ikke noe særlig godt behandlet av jøder, og hadde ingen grunn til å elske dem ut fra "eros".

For det tredje var han villig til å ofre penger. Han forpliktet seg til og med til å betale en regning han ikke visste størrelsen på.

Og for det fjerde reiste han før han mottok noen form for takk.

Denne kjærligheten ligner den kjærligheten Gud har elsket oss med. Den ligner den kjærligheten Jesus elsket sine disipler med.

Denne kjærligheten skal altså flyte ut fra våre liv - i gjerninger som gavner vår neste. Den har allerede strømmet inn i oss, sier Paulus: *"For Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som han har gitt oss"* (Rom 5,5).

Jeg - en tjener !?

"Dere vet at de som regnes for å være folkenes fyrster, er herrer over dem, og deres mektige menn hersker over dem med makt. Men slik er det ikke blant dere. Den som vil være stor blant dere, skal være alles tjener, og den som vil være den fremste blant dere skal være alles trelle!" (Mark 10,42-44).

Dette var stikk i strid med vanlig tankegang på Jesu tid. Platon spurte f.eks. "Hvordan skulle et menneske kunne være lykkelig hvis det måtte tjene andre?"

Og tanken er ikke uten videre akseptabel for oss heller - opp tatt som vi er av å realisere oss selv og oppnå en posisjon.

Vi er altså kalt til å tjene mennesker.

Det ble engang foretatt en rundspørring blant personalet på et sykehus. Et av spørsmålene var hvem en anså for å være den viktigste personen på sykehuset.

Det fortelles at ingen foreslo pasienten, til tross for at det nettopp er pasientene som er årsaken til at vi har sykehus.

Bibelsk Oppslagsbok sier om ordet "Tjene, tjener":

"Å ha en tjeneste betyr i NT å ha en Herre som en tar imot befalinger av. Den talemåten som vi gjerne bruker, å tjene en sak, tjene en idé, er fremmed for NT. Den som tjener en idé, bestemmer selv midlene og måten å arbeide for den. Dette er ikke en tjeneste, det er eget valg. Det er ikke å stå til disposisjon for en annen, det er å forherlige seg selv"

Alle kristne er kalt til å tjene. "Han døde for alle", sier Paulus, "for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og sto opp for dem" (2 Kor 5,15).

Jesus har ikke kalt deg til å være passasjer på båten til himmelen. Du er kalt til å være menneskap, og det er for lenge siden ropt "Alle mann på dekk!"

Når Bibelen forkynner at vi er tjenere, bruker den ofte et ord som er så radikalt at de fleste bibeloversettere rygger tilbake for å bruke det. Ordet som er oversatt med tjener, er ofte et ord som egentlig betyr "slave", "trelle". Det innebærer at jeg har en Herre som eier meg med hud og hår og har full rett til å bestemme over meg.

Det høres så fromt og fint ut å si at vi ønsker å bli brukt av Gud.

Da blir vi litt mer betenkt når Paulus ikke bare snakker om å bli brukt, men å bli "brukt opp". "Jeg vil gjerne bruke alt, ja, selv bli brukt opp for deres skyld" sier han i 2 Kor 12,15.

Det sier ikke så lite både om hans forhold til sin Herre og forholdet til de menneskene han var satt til å tjene.

Tjenesten er ikke en fritidsbeskjeftigelse du holder på med så lenge du har lyst og interesse og ikke har fått tilbud om noe mer spennende. Du er kristen på heltid. Du er både skapt til og frelst til å være Guds tjener blant menneskene.

Men tilbake til det at det er mennesker vi skal tjene.

I all vår travlhet glemmer vi så lett at kristent arbeid ikke først og fremst består i komitémøter og aktiviteter, men i å nå enkeltmennesker for å gi dem noe fra Gud. En tettskreven 7.sans er ingen garanti for at vi er tjenere slik Bibelen sier vi skal være det.

En eldre, erfaren sykesøster fikk en dag høre at en ung gymnasiast hadde planer om å studere teologi og siden gå inn i en heltidstjeneste i kristent arbeid.

Først ble hun ganske stille. Så stilte hun et spørsmål han aldri senere har glemt: "Er du glad i mennesker?"

"Jeg har ingen som ham, ingen som så oppriktig kan ha omsorg for dere. Alle de andre tenker bare på sitt eget, ikke på Jesu Kristi sak" (Fil 2,20).

Det er Timoteus Paulus omtaler på denne måten.

Tankevekkende ord.

Gud bruker ikke fullkomne mennesker i sin tjeneste. Han bruker tilgitte syndere.

Når Gud kaller deg til å være leder, unnskyld, tjener, er han selsagt klar over at du også er en skitten synder som verken er skikket eller verdig.

Men Gud ønsker å tilgi deg og legge over deg en skinnende hvit høytidsdrakt - så fullkomment ren at du kan stå for Guds trone i den uten at han finner feil på deg. Med den drakten på, er du ikledd Jesus Kristus selv.

Denne drakten er ditt arbeidsantrekk.

Vanligvis er en hvit drakt heller upraktisk som arbeidsantrekk, men i denne sammenheng er den uunnværlig.

Tjenesten din går nemlig for en stor del ut på å demonstrere denne drakten for andre og fortelle dem hvor de kan få maken. Du er rett og slett reisende i klær.

Synes du at du er uverdigg, har du helt rett. Du er det.

Men får Jesus vasket deg og kledd deg opp, kan du tjene med frimodighet. Da er frimodigheten din i drakten. Se ikke hva som er under drakten. Der er det fremdeles en synder, og ham eller henne er ikke til å få noe særlig frimodighet av. Men drakten, som er Jesus selv, gir deg alt du trenger av frimodighet.

"Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere, og blant dem er jeg den største", sa Paulus.

Legg merke til fortsettelsen: "Men når jeg fikk barmhjertighet, var det for at Jesus Kristus først skulle vise hele sin tålmodighet på meg, til et forbilde for dem som senere skulle komme til tro på ham og få evig liv" (1 Tim 1,15-16).

Gud hadde demonstrert sin nåde ved å frelse en kristendomsforfølger. Når folk så at Gud kunne frelse en så stor synder, skjønte de at det var håp for dem også.

Det er mulig du ikke føler deg verdig til å tjene?

Moses følte seg heller ikke skikket da han ble kalt. "Hvem er vel jeg?", spurte han, og syntes antakelig at det var et godt spørsmål.

Gud trøstet ikke Moses ved å forsikre ham om at han var dyktigere enn han trodde. Gud sier bare: "Jeg vil være med deg", og det var unektelig et enda bedre svar (2 Mos 3,11f).

Men Moses har flere innvendinger. Han kommer med den ene etter den andre. Til slutt prøver han seg med denne: "Jeg har aldri vært noen ordets mann" (2 Mos 4,10). Som om Gud ikke var klar over det fra før.

Da sa Herren "Hvem er det som har gitt mennesket munn? Er det ikke jeg, Herren. Gå nå, så skal jeg være med deg når du taler, og lære deg hva du skal si".

Og en ting vet vi med ganske stor sikkerhet. Om ikke Moses var en ordets mann da Gud kalte ham, så ble han det i alle fall etter hvert.

Jeremia prøvde seg også med unnskyldninger.

"Å Herre Gud, jeg duger ikke til å tale; jeg er så ung!"

Gud gav han et heller knapt svar: "Si ikke at du er ung! Al-le jeg sender deg til, skal du gå til".

Gud vet hvem han kaller. Det var ikke en misforståelse at han kalte Jeremia.

Det er heller ingen misforståelse at han kaller deg.

Nådegaver.

Naturgaver er noe vi er født med.

Noen av oss har god sangstemme, noen en fantastisk evne til å komme i kontakt med andre, noen er dyktige til å administrere og viser gode lederegenskaper.

Siden det er Gud som har gitt oss naturgavene, er det sikkert meningen at også de skal brukes til hans ære. Som regel kalles vi til tjenester som ligger i forlengelsen av naturgavene vi har fått.

Men naturgaver er aldri tilstrekkelige når vi skal føre mennesker til tro, gjøre dem til disipler og bevare dem i troen.

Ingen blir overbevist om synd, ingen begynner å tro på Jesus, ingen blir gjenfødt og ingen vokser som kristne dersom ikke Den Hellige Ånd virker.

Det kan nok hende at en av naturen er utstyrt med en sangstemme som kan gjøre folk både rørt og beveget, men det er ikke det samme som at de blir omvendt. Det at du lett kommer i kontakt med andre, betyr ikke uten videre at du kan hjelpe dem til tro. En menighet som er godt administrert, behøver ikke nødvendigvis være en menighet der folk blir omvendt og fornyet.

Er du utstyrt med mange og store naturgaver, skal du få takke Gud for dem. Men det betyr ikke at du ikke også trenger nådegaver.

"Tjen hverandre, hver med den nådegave han har fått, som gode forvaltere over Guds mangfoldige nåde. Den som taler, skal se til at han taler Guds ord. Og den som tjener, skal tjene med den styrke Gud gir. Slik skal Gud i ett og alt bli æret ved Jesus Kristus. Ham tilhører herligheten og makten i all evighet. Amen" (1 Pet 4,10-11).

Vi skal tjene hverandre med nådegavene. Vi får dem ikke for at andre skal beundre vår åndelighet, eller for at vi skal få en posisjon i menigheten. Vi får dem til menighetens beste.

Vi er forvaltere. Forvaltere eier ikke noe selv, men disponerer noe en annen eier. Forvalteren skal bruke det slik eieren vil og slik at det fremmer eierens interesser.

Det er intet mindre enn Guds nåde vi skal forvalte. Vi skal sørge for at de vi tjener får del i alt det Gud vil gi - gratis og helt uten at noen har fortjent det.

Vi er forvaltere av Guds ord. Det betyr at vi skal levere det videre uforsfalsket, uten at vi har endret det. Vi er ikke først og fremst kalt til å forkynne originalt. Vi er kalt til å si det Gud vil at vi skal si.

Vi er forvaltere av Guds kraft og styrke. Evangeliet er ikke en teori vi skal formidle. Det er en kraft som forandrer livet vårt. Vi kan se på oss selv som kanaler Gud sender sin kraft gjennom - først inn til oss og så ut til dem vi er satt til å tjene.

Gud, ikke vi selv, skal ha æren og takken for det som skjer gjennom oss. Det er som det bør være. Er vi bare en kanal som Gud sender sine velsignelser igjennom, er det klart at det er han som skal ha takken. Han er den egentlige giveren bak det vi har formidlet.

"Det er han som gav sine gaver: Han satte noen til apostler, noen til profeter, noen til evangelister, noen til hyrder og lærere. Han gjorde det for å utruste de hellige så de kan utføre sin tjeneste, og Kristi legeme kan bygges opp, inntil vi alle når fram til enheten i troen på Guds Sønn og i kjennskap til ham, og vi blir den modne mann, som har nådd sin fulle vekst og har fått hele Kristi fylde" (Ef 4,11-13).

Tjenesten vår er en gave fra Gud. Selv om Paulus mange ganger understreket at han var en tjener og en slave, var han ikke i tvil om at det var ufattelig stort at himmelens og jordens Herre ville bruke ham og gjøre ham til sin medarbeider.

Tjenesten er i seg selv en gave. Så gir Gud den som tjener åndsutrustning og nådegaver. Det blir på en måte enda flere gaver.

Og til slutt gir Gud den nådegaveutrustede tjeneren som en gave til menigheten.

Lurer på om du noen gang har våget å se på deg selv som Guds gave til den menigheten du er med i? Men i utgangspunktet var det dette Gud ønsket at du skulle være.

De som Gud utrufter, er utrustet for at de skal sette andre i stand til å tjene.

Som sagt, ingen er kalt til bare å være passasjer på båten til himmelen. Alle er kalt til å være mannskap. En god leder, eller tjener, lærer opp nytt mannskap.

På denne måten bygges menigheten, som er Kristi legeme, opp. Det er det det dreier seg om i det kristne arbeidet. Kristi legeme skal bygges opp og styrkes.

Nådegaver er ikke noe Gud gir som belønning for lang og tro tjeneste. Det ville være omtrent som å gi soldatene våpen først etter at de hadde vært i krigen.

Gud deler ut sine gaver allerede i starten av tjenesten. Han deler dem ut gratis til alle som vet at de ikke er skikket, men som er villige til å la Gud gjøre dem skikket.

Bibelen forteller oss at Gud har gitt de forunderligste nådegaver.

Da Tabernakelet skulle utsmykkes til Guds ære, ble noen utrustet med kunstnergaver (2 Mos 31,4-6).

Da Moses trengte noen som kunne bære dagens byrder sammen med ham, samlet han 70 eldste, og Herren tok av den Ånd han hadde gitt Moses og gav til de 70 (4 Mos 11,25-29).

De uerfarne disiplene ble utrustet før de ble sendt ut på sin første prekenferd. Jesus "gav dem makt til å drive ut urene ånder og helbrede alle sykdommer og plager" (Matt 10,1).

Jesus har også lovet å utruste oss med sin visdom og kraft når vi må forsvare vår tro overfor motstandere (Matt 10,19-20).

Bibelen har også eksempler på at åndsutrustning kan komme godt med i rent praktiske og administrative oppgaver.

Apg 6 forteller oss at to ulike grupper i menigheten gjensidig mistenkte hverandre for å karre til seg mer enn rett var når det ble delt ut mat til de trengende. Apostlene, som hadde mer enn nok med forkynnelse og undervisningen, fant da ut at de trengte medarbeidere som kunne ta seg av matudelingen. Og under slike forhold var det ingen lett oppgave.

Apostlene plukket derfor ut folk som de visste allerede var fylt av Den Hellige Ånd. Men på tross av at de allerede var fylt av Ånden, la apostlene hendene på dem og bad for dem og den tjenesten de skulle inn i.

Bibelen oppfordrer oss til å strebe etter nådegavene.

Selv om ordet "strebe" betyr noe helt annet enn "stresse", så betyr det i alle fall at nådegaver er noe vi skal søke aktivt - både som enkeltpersoner og menighet.

Uansett hvilken tjeneste vi har, kan vi be Gud om å utruste oss til den. Uansett om vi er bibelgruppeledere, styremedlemmer, sokneprester eller er med i et kor, så ønsker vi at Gud skal bruke oss slik at mennesker kommer til tro, blir bevart i troen og får frimodighet til å tjene andre.

Som kristent fellesskap kan vi be Gud gi oss de nådegaveutrustede menneskene han ser vi trenger i arbeidet vårt.

Det nye testamente nevner også forbønn med håndspåleggelse som en vei til nådegaveutrustning.

Ses i himmelen!

Vi var i ferd med å ta avskjed etter at språkskolen var slutt. En nydelig, eldre dame kommer bort til meg, gir meg et varmt håndtrykk og sier, som den naturligste ting av verden: "See you in heaven, if not before". ("Ser deg i himmelen, om ikke før".)

Det er snart 30 år siden jeg fikk den hilsenen. Men ingen avskjedshilsener har siden gjort et tilnærmedesvis så stort inntrykk på meg.

Det er jo nettopp dette det hele dreier seg om - å komme til himmelen.

I kapitlet "Omvendelse" har vi lest Paulus ord om at det å bli en kristen, innebærer å vende om til Gud, vende seg bort fra avgudene, tjene den levende og sanne Gud og vente på hans Sønn fra himmelen (1 Tess 1,9-10).

En kristen er altså en som venter på Jesus?

Lenger ut i det samme brevet sier Paulus at ingen vet når Jesus kommer igjen, og at mange vil bli overrasket den dagen det skjer. "Men dere, brødre", sier han til de kristne, "er ikke i mørket, så dagen skulle overrumple dere som en tyv" (1 Tess,5,4).

Det betyr ikke at vi kan vite når Jesus kommer igjen, eller har noen mulighet til å regne det ut. Men det betyr at vi er så bevisst på at dette er en viktig del av det vi tror på. Det er dette vi mer enn noe annet ser fram til.

Vi har ikke noe løfte om at vi alltid skal ha det godt i dette livet. Kristne som lever i forfølgelse vet noe om det. Men vi er lovet å få det godt i evigheten. Det er dette som gir martyrene mot til å dø for det de tror på. Og kristne martyrer er det mange av. Vi regner faktisk med at ca 300 000 kristne dør for sin tro hvert år.

Det er mange måter å forkynne Jesu gjenkomst på.

Dessverre har både voksne og barn mange ganger blitt uønsket redde på grunn av forkynnere som har tordnet ut over forsamlingen noe i retning av "Pass dere, for nå kommer han snart! Og nåde dere om dere ikke da har deres sak i orden!"

Selv om vi ikke kan underslå det alvorlig som er forbundet med at Jesus kommer igjen, blir en slik forkynnelse for ensidig.

Bibelen forkynner nemlig Jesu gjenkomst vel så meget som en trøst og en oppmuntring for de troende. "For Gud har ikke bestemt oss til vrede, men til å vinne frelse ved vår Herre Jesus Kristus. Han døde for oss for at vi, enten vi våker eller sover, skal leve sammen med ham. Derfor må dere oppmuntre og oppbygge hverandre, som dere også gjør" (1 Tess 5,9-11).

Han som kommer, er han som døde for mine synder. Han som kommer, er han som elsker meg med en uendelig kjærlighet. Han som kommer, er han jeg har hatt personlig fellesskap med helt fra den dagen jeg ble en kristen. Han som kommer, er han som har kalt meg "venn", ikke "tjener".

For en tid siden ble en eldre skuespiller spurt om hun var redd for å dø.

"Nei", svarte hun, "men jeg er redd for hva som kommer til å skje med meg før jeg dør".

Jeg satt der foran tv-skjermen og kjente at jeg kunne underkripe på det hun sa. Jeg er også mer redd for hvordan mine siste dager vil bli enn jeg er for selve døden.

Og jeg er reddere for hva som skal skje før Jesus kommer igjen enn jeg er for selve gjenkomsten.

Bibelen forteller nemlig at vi vil oppleve både nød og trengsler før Jesus kommer igjen. Det kan gjøre meg redd - selv om jeg er en kristen og ser fram til at han kommer.

Jesus selv sammenlignet denne vanskelige og vonde tiden med fødselsveer.

De fleste kvinner ser fram til å få et barn. Men det betyr ikke at de ser med glede fram til selve fødselen, for den kan gjøre forferdelig vondt. Men det som er vondt, åpner for noe stort og fint.

Nå er det kanskje litt for enkelt å si at vi kommer til himmelen.

Det er riktigere å si at Jesus kommer igjen for å skape en ny himmel og en ny jord. Og på denne nye jorden under en ny himmel, skal vi få bo og ha det godt.

At vi kan trenge en ny jord, skulle være åpenbart. For det første ser det ut til at vi mennesker har klart å ødelegge den gamle i et slikt omfang at den vel aldri kommer til å bli det den en gang var. Og for det andre er den verden vi lever i preget av det onde. Uansett hvor meget vi anstrenger oss, kan vi aldri klare å skape et paradys på jorden.

Det betyr ikke at vi ikke skal arbeide alt vi kan for å bedre menneskenes kår. Selv om vi ikke kan skape et paradys på jorden, må vi forhindre at verden forfaller fortere enn høyst nødvendig.

Som kristne har vi samme holdning til den verden vi lever i som en lege har til en pasient med en alvorlig sykdom.

Legen vet at pasienten en gang kommer til å dø. Livet er nå engang slik. Men legen kan ikke bruke dette som unnskyldning for å gi pasienten utilstrekkelig behandling. Legen gjør alt han kan for å berge liv, lindre smerte og få pasienten på beina igjen. Og takk og pris for det.

En kristen kan heller ikke unnskyldes sitt manglende engasjement for en lidende verden med at Bibelen sier at verden likevel en dag skal gå til grunne. En kristen er satt til å lindre nød uansett.

Likevel, det er sørgelig begrenset hvor meget vi får utrettet. Og det er tilsvarende godt å tenke på at det vi nå bare kan gjøre stykkevis, delt og utilstrekkelig, det vil Jesus en gang gjøre fullkomment.

Da skal det bli slutt på sorg, død, sykdom, sult, krig og naturødeleggelser.

Da skal heller ikke synden være mer. Da skal vi endelig slutte å såre hverandre, undertrykke hverandre, misbruke hverandre og skade hverandre. Da skal det være slutt på løgn, mord, vold, baktalelse og ukjærlighet.

"See you in heaven, if not before."